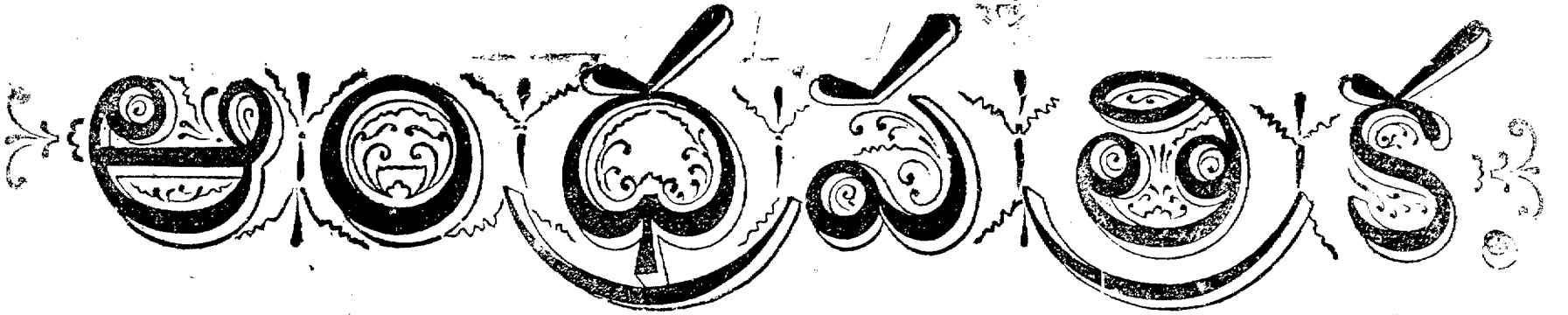

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

310835 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 10
సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 9-వ తేది శనివారము
ఉధిరోడ్డారి నామసంవత్సరము, మాఖమాస శుద్ధ చవతి ౪.

No. 162
సంచిక ౧౬౨

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

with a three coloured halftone Picture of

“MAHATMA GANDHI”

1924 అమృతాంజనము క్యాలండరు 1924

గాంధీ మహాత్ముని

పటము రంగులతో ముద్రింపబడియున్నది.

క్యాలండరు 1-కి నెల 0-4-0.

పి. పి. సహా 0-6-0.

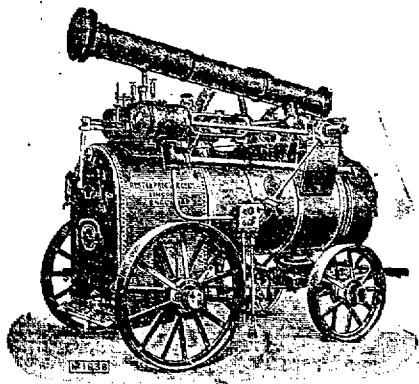
వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

రస్త్ న్-హోరన్సుబై

పోర్ట్ బుల్ స్టీము ఎంజీనులు

ఒక
సిలిండరు
రెండు
సిలిండరు
కాంపాండు

చాలకాలమువరకు మన్నును,
కష్టములేక నడపవచ్చును,
పొయ్యికి మితవ్యయమగును

నెం 16 రు హె. పి. డబుల్ సిలిండరు

పి. డి. జి. తరగతికి చేరిన పోర్ట్ బుల్ ఆవిరి ఎంజీనులు.

స్టాక్లోనుండి తక్షణమే యివ్వబడును.

నెం 4217 రు మాచిన్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు.

Sole Agents in Madras

MASSEY & Co. Ltd.

Post Box 60

MADRAS

గుళికలు

రజబస్సి

తైలము

ఈ అమూల్యమైన గుళికలను పూర్వము బహుమంది భార్యలుగల డిల్లీ పాడుపాలు ఉపయోగించెడు వారు, ఈ యోగమును చాల ప్రయోజనో సహజించి ఈయందును తయారు చేసితిమి. రజబస్సి మాత్రము వీర్యవృద్ధిని పెంచుచును సంతారసౌఖ్యమును గలిగించును. సరములకు బలమునిచ్చి మధు మేహము స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము, మూత్రముతో కలసిపోవు శుక్ల వర్షము మొదలగునవి తప్పక గుణమగును. యెంతమాత్రము సంతారసౌఖ్యము అనుభవించుటకు ఏలులేని స్థితిలోనున్నవారున్ను, వృద్ధులున్ను, యీమాత్రలను పుచ్చుకొనుచు తైలమును వాడెనచో మిక్కిలి బలమును యవ్వనమును గలిగించును. ఈ అప్రవృత్తితో జేరిన ప్రధానాద్యములే యిట్టి మహద్భుత గుణమిచ్చుచున్నవి. వీటిని గురించి యిచ్చట వ్రాయజాలము. వివరములు కోరినచో తెలుపబడును. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము.

ఘండుపుచ్చుకొను విధము మందుతో పంపబడును. మీరావ్రాయు ఉత్తరములు మిక్కిలి రహస్యముగా నుంచబడును.

రజబస్సి 20 గుళికలు రూ 5-0-0 రజబస్సి 1 ఖాన్సు తైలము రూ 5-0-0.

రజబస్సి ఆఫీసు,

38, జనరల్ ముత్యమొదలివీధి, మద్రాసు.

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములయందెల్ల శిరస్సును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనములను, ప్రధానము పై నయనము సర్వజనులకును తెలిసినవిషయమే కాదు! ఈ రుచిటియందును కలుగు శాస్త్రము సాధారణముగా ప్రాచీన కలిగినవస్తువును అని

వ్యాధిగ్రస్తునిజన్మమును నివృత్తియొకకాండ జేసి యామరజాంతమును బాధించుచుండును. ఇట్టివ్యాధులకు లోనికి తీసికొనుచుండు లనేక ముఖయోగింపబడుచు వచ్చి నవి గాని యిది యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటయే గాక రసవిషగంధకాదులు చేరినవిగా నుండుటచేత తుదకు శిశురోగ్యము నంతయు నెడచీయవలసిగాఁగూడ నేర్పడినది. తరువాత వైద్యులకును పట్టున సహకరింపలేక మంచివైద్యములుగా తీరా నింపబడి యిట్టి ముందుకూడ ననేక మిచ్చు దుపయోగింపబడుచున్నవి. గాని అని గూడ సంత ప్రయోజకరములుగా గ్రహింపబడుట లేదు.

ఈ సుగంధనస్యము యొందించినవిధములు శరీర ప్రవేశింపి యాయుర్య బాంకితము యువాశీలవైద్యముల దారితే లోకోపకారార్థమై తమస్వస్థ్యమును నివారించుచున్న డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టి.

ఇదివరకే లోకమందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి నున్నదైతేనది కాబట్టి దీనినిగురించి మేము విశేషింపి క్షాపించుటలేదు. ఒకసారి యావయోగింపినయెడల దానియర్హిష్ట్యము నదియే స్థాపింపబడును. దీనిచే బాధాన్యత్తి గాంచి కృష్ణ తాపూర్వముగా గొప్పవారును కొలదివారును పంపిన యోగ్యతా ప్రతికూల మిక్కిలి గాఢము.

ఈ సుగంధనస్యము నుపయోగించుటకు మెదడు, హృత్, కన్నులలో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను నయముగా నశింపును. పీసనము, ఒంటితలనొప్పి, తలలోనినొప్పి, జలదోషములు, మొదలైన, కంతమునకు తెలిసిన ౯౬ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టినది భిక్షము. ఇట్టి గుణవిషయము గలిగి యింతలభముగా విక్రయింపబడు నావధ మిదికప్పు ముత్యముకంటే లేదు. ఇరకాల ముంచినచెదని సుగంధ విశేషములను, బాడి యాభ్యాసము లేనివారికి సహిత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోడినయవార లీ సుగంధనస్యమునుకట్టి రెండుసారులు అపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి గం, గగి సాదు అపయోగించినంత పనిచేయును. కాలకా మలగల సాధారణపు పొగాకు పోడిలో నీ సుగంధ నస్యము కొడిచితిక కలిపినయెడల నా పొగాకుంతయును మిక్కిలి పంపుకొంతకు మును.

బుడ్డి గ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా గ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౦-౦

ఆంధ్ర లే: ఆంధ్రభాషలో విలాసము వివరముగా వ్రాయబడినది.

విలాసము:- గురుబరవ అందు కంపెని లిమిటెడ్, హోస్టల్ నాకు 510 మద్రాసు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

తిలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా! సత్యనారాయణశాస్త్రి విరచితము)	...	2	4	0
హిందీభాషాశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చుకొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	...	0	6	0
హిందీ మొదటివాచకము డిటో	...	0	6	0
ఆంధ్రోద్యమము- మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది	...	1	8	0
ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	...	0	8	0
శబ్దకాముది (నిఘంటువు జేబులోనిముడునది)	...	1	4	0
హిందీ తెలుగు వ్యాఖ్య డిక్షనరీ వెల 1—0—0 సంగీత శమంతకమణి	...	0	8	0
సత్యవత్సవభాషాసము-వద్యకావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది. కల్పనలు మొందు. ఈ గ్రంథమును జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్యమేని వదల నుది జనింపదు.	...	1	0	0
ఆత్మమచంద్రిక	...	0	12	6
శ్రీ గురుభాషామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు, శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.	...	0	4	0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-శ్రీధర్మబోధిని నాటకము	...	0	4	0
హోస్టల్ నాకు ప్రత్యేకము	...			
ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, లంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.				

మద్రాసు గవర్న మెంటు ఇండస్ట్రియల్ యిన్ స్టిట్యూట్ లో

తయారు చేయబడిన

ప్రత్యేక స్త్రమగు మంచినీరాలు దొరకు చున్న ప్పుడు మీరు దిగుమతియగు నీరాలు ఏలకొనెదరు.

- బ్లూ బ్లాక్ వ్రాతసిరా
- బ్లూ బ్లాక్ రికార్డు వ్రాయుసిరా
- బ్లూ బ్లాక్ ఫౌంటెన్ పెన్ సిరా
- బ్లూ బ్లాక్ చెక్కులు వ్రాయు సిరా
- ఎర్రసిరా
- పచ్చసిరా
- స్తాంపులు వేయుసిరా
- ఇంక పొడదు

ఈసిరాలన్నియు నీరుగానుండి ధారాళముగా పారుచు శాశ్వత మైన వ్రాతగా నేర్పగలవు.

ఇతర విషయములు ధరలు తెలిసికొనగోరు వారు సోల్. ఏజంట్లు.

మెస్సర్స్ టి. వి. తెయిలర్ అండ్ కో తపాల వెట్టె నెం 51 మద్రాసు.

- కావ్యకళానిధి శతావధాని చిదంబర శాస్త్రీ ప్రణీతములు
- 1 శ్రీరామాంజనేయనాటకము 0-12-0 రామాంజనేయల యుద్ధము ద్వితీయ ముద్రణము.
- 2 శ్రీకృష్ణ సంక్షేప నాటకము 0-12-0 కృష్ణరాక్షసభారము పోస్టల్ ప్రత్యేకము.

చిదంబరగ్రంథమాలా కార్యస్థానము కరవపొట్టు ఒంగోలుతాలూకా, గుంటూరుజిల్లా.

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free.

L. H. SELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no pain, etc. Particulars free. Correspondence confidential.

HEALTH HOME, D. Samta (B. agal).

కావలెను

ప్రతి చోట మా క్యాలండర్లను విక్రయించుటకు ఏజంట్లు కావలెను. మిక్కిలి లాభకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు పంపిన వ్యవస్థలు తెలుపబడును.

Rajvaid Sri Ramandasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

చమత్కార గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విచిత్రగణితము, విశోధగణితము, మనోగణితము, జ్యోతిగణిత సమస్తము, చిత్రములు, అమృతములు, చిత్తులు, చిత్తులక్షణములు, యుక్తికల్పము, తమాషాలెక్కలు, గణితావధానము గలవు. మంచిజ్ఞానమును, మనోబలమును, తెలివిన వృద్ధిచేయు రసవంతమైన చిత్రవిచిత్రలెక్కలు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునకు దసమానప్రజ్ఞయు, చమత్కారమును, యుక్తియు తెలివయు కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండునట్లైన పుస్తకము. దీనివెల రూ 1 య. వి. పి. చార్జి అ రూ. 6 ప్రతులు రూ 5 య. పలయువారు:- పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

ఆంధ్రప్రచారిణిగ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

గాంధీ మహా

ఆంధ్ర

అనంతవరం (తెనాలి తాలూకా)

అనంతవరం గ్రామసంఘపు సభ్యులు 5-2-24 తేదీన శ్రీ పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య సచ్చిదానందేంద్ర సరస్వతీ స్వామిలవారి యాగాసనాధిపత్యమునకు సమావేశమయి ముఖ్యవాద్యులతో నగర సంగీతవచన శ్రీమహాత్మాగాంధీ గారి విడుదల సంతోషమునుగాన యాగింది తీర్మానముల వాచాదింది.

1. మహాత్మాగాంధీగారు తేజారాధనలో ఆరు సంవత్సరములు కఠిన బాంధవ్యమునందు ముగియక మునుపే ఎట్టివరకులు లేకుండా విడుదల బొందినందున మనము సంతోషమును తెల్పిచేయుచున్నాము.

2. సమస్త భారతీయులచే ప్రేమింపబడి తేజారాధన యందు నిర్బంధితుల యీ తారాగ్రామమునందు ఉన్నతచే పీఠితులయిన మహాత్మా గాంధీగారిని స్వాతంత్ర్యవాదమునకు తప్పించిన వైద్యకేళావళి మాడమ్మ గారిని మిక్కిలి పొగుడుచున్నాము.

3. కాకినాడ కాలగెను మహాసభ యందు తీర్మానించిన ప్రకారము నిర్వాహకాధ్యక్షమును నెరవేర్చుటకు యీ సభవారు తీర్మానించడ మయ్యింది.

ప్రెస్-విశ్వసాధము,
గ్రామసంఘకార్యకర్త.

* * * *

బందరు

(ఒకవిలేఖరినుండి)

త్యాగరాజ ఉత్సవములు

ఫిబ్రవరి 5:— ముద్రసిద్ధులు సంగీతసాహిత్య విద్యాంముల నగు బ్రహ్మశ్రీ వారిశాఖాధ్యక్షులు ప్రతిసంవత్సరమున తమ స్వగృహమున, త్యాగరాజుగారు నిర్దేశించిన ఒకవలసలను ప్రకృతి అయిదుదినములు త్యాగరాజ ఉత్సవములు జేయుట అందఁ జేయున విషయమే! మామూలు ప్రకారము ఈ ఏడవనాన విద్యార్థిశాలకు శ్రోత పేరున గానమున, రాత్రిబజ్జు నిరతాన్ని కరవనము జరిగినది. మరియు శ్రోతలమనములను భక్తుల హరిభా కాలక్షేపములు కడు రంజింపజేసినది. అందు మాఖ్యుల రామనాథశాస్త్రిగారు భక్తానందమును సభాసభాభ్యాసమును కాలక్షేపము జేయుచున్నపుడు భక్తులు తనవత్సవమును పొందిరి. కాని ఒక్కో యోజన నూడ వాగధామణిగారి స్వరపాట కచేరి లేక పోవుటచే కొంత ఆకాంక్షగా నిలిసినది.

ప్రతాపరుద్రయము

తెనాలి రామ విలాసగర్భవారు యావత్తరమందు కరతాత్రి క్రతాపరదీయి శాటకమును కడర్చింది. ఈ శాటకము ఏరు రకరంతముల కడర్చించెదనను క్రతాత్రిచే ప్రేక్షకులు నియమితకాలమునకు ముందే హాలు నిండియుండిరి. క్రతాప, పేగారిని పాటించు భక్తియ ప్రియమై వెంటచురుకెత్తగాన లేకుండుటలతో, చక్కగా పాడగల నిల్లలమరి మంద్రాచార్యులు గారు రానందుననే లేక సామాజిక ప్రభుత్వబలక చేతనో గాని యావత్తరమందు ఆనందముతో విశేష మేమియు గానించ లేదు. వీరి ముందు ప్రదర్శనములు ప్రలయమృదులగా వాంఛింపబడుటచే ప్రశంసించు గాక. ఈ సభవారి ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాలకు 1500 రూపాయ లిచ్చెదమని ఇదిగదల వాగ్దత్తులనేని యున్నారని, విరుటి పర్వము యీ కట్టెమును కచ్చి చెంపనాకుకము లాడె తెలిపిరి. యీసారి అయినను తమ వాగ్దానము నెరవేర్చుకొందు గాక.

మహాత్మాజీవిడుదల

మన వామజాతికి మన మహాత్మాగాంధీగారిని విడుదల జేసినవారై యీ యోజనా తెలిసినది. సంతోషపడమైన యీ కృతార్థిని కట్టెముయొక్క నలుకైపుల వ్యాసించి పురవాసులు గానములు జేరిరి.

గ. 9-2-24

మన జాతికి మన మహాత్మాగాంధీగారు ప్రయత్నము చేసినందున మనము భజనసంఘములో మహాత్మా గాంధీగారి పటమును ఉలేగించిరి. సాయంత్రము 8 గంటల లగాయతు 8 గంట వరకు అన్నవాసము జేసిరి.

* * * *

ఉరవకొండ

5-2-24 తేదీన మహాత్మాని విడుదల విషయము తెలిసి సాయంత్రము 6 గంటలకు జాతీయసంఘ భవనమునందు మహాత్మాని కటమును, మేకతాటి, మహమ్మదాళిగారి పటములను, మేకతాళములతోను భజనతోను ఉలేగించు జనములైనది. మహాత్మాని విడుదలను తెలిసి అన్ని కాలయములందును పూజలు జరిపబడినది. ఉలేగించు రాత్రి 10 గంటలకు నిర్విఘ్నముగ ముగిసినది.

కార్యదర్శి, ఉరవకొండ జాతీయసంఘము.

* * * *

తాళ్లపూడి

మహాత్మాని విడుదలవార్త మా గ్రామములో 5-2-24 తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు తెలియగానే గ్రామము లందఱు ఆనందమునందు నొడిరి. 6-2 తేదీన ఈ వార్త యట్లుపట్టి 5 గ్రామములకు వందోరామాలయమున కెల్లడిచేయబడి సాయంత్రము మహాత్మాని విడుదలయందు ప్రజలకు గల సంకసమును వెలుపుటకు గాను జోక సభ సమావేశమయి కేర్పాటుచేయబడినది. శ్రీ పులులూరి కొండరామయ్యగారు, హరిజాను శ్రీ ఫక్కి మూర్త్యకారాయణశాస్త్రిగారు క్షుద్రాపకములకు కేర్పాటుచేయబడినది. కాని కొండరామయ్యగారు పోలవరమునందు యే కారణమువలననే రానందున సాయంత్రము 5 గంటల వరకు మాచివరవారు సుకేతనంద శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ సంప్రాక్షణ సమితిచే చేయబడి కచ్చితోరణములు కల్గిన తండ్రి యందు మహాత్మాని పటము పూలమాలతో నలంకరింపబడి యుండ శ్రీ కల్లూరి నరసింహుగారి యాధిపత్యమున సభాపాఠంబయిడెను. అందు శ్రీ ఫక్కి మూర్త్యకారాయణశాస్త్రి గారు తమ కృతమధురవాగ్దాతీతో మహాత్మాని విడుదలయందు ప్రజలకు గల ఆనందమును వెల్లూచు మహాత్మాని యెట్టివరకులు లేకుండా జడలితి మని ప్రకటించుటతో క్రభుత్వము కొంత విశేషమును గనబరచిన తన తెల్లపు నింకటితో మన పని ముగిసినదని సంకేతంబయినదియు, ముందు ఉద్ధర విషయమై యెక్కువ క్రోధహింసలనైనదనియు, నీగ్రామమున ఉద్ధర నిలయము జోక దానిని సాపించవలసినదనియు తెలిసిరి. వీరు తమ యువస్వామములను తమిళంబయిన జన్మమును చదివి దానిని కలిగిలకు జోగించిరి. మహాత్మాని విడుదల ఆనందచిహ్నముగ నుమాడు 20 మంది సభ్యులు ప్రవరసాలయమున 20 పుస్తకములను వాగ్దానముచేసి రామియందు ఉద్ధరము భరించెదమని తెలిపిరి.

అంతిమో సభ ముగిసినది. (ఒకవిలేఖరి)

పుత్తూరు

(చిత్తూరు జిల్లా)

మహాత్మాజీగారి విడుదలను గురించి చిత్తూరుమండలము లోని పుత్తూరునందు గల జనులు జూపిన సంతోషమునకు మితి లేకుండెను. ఈ పురమున గల మేజిస్ట్రేటు కోర్టుకు సమీపము నను, గుంట ఎదుటను స్థితి యున్నది "గాంధీ నిలయము" అను పేరున నూలుబడుటకు, కత్తిరి విక్రయించుట, ఉద్ధర విక్రయించుట మొదలయిన వాటితోనకు ఒక నిలయ మే "పురమండ" యొక్క రెండవమానుపే యీ మహాత్మాగారిని జనపరసన కచ్చి వందన ఈతాలూకా కాలగెన్ కమిటీవారు పందిరికలె నుండిన యీ నిలయమునే ఉద్ధరకర్తయ్యలచేతను, తమకు నూలుచేతను, పుస్తకముల కచ్చిటిని పెంకాయ నుట్టలచేతను నలంకరించిరి. అటుపయి శ్రీ గాంధీమహాత్మాని ఛాయాపటమును ఒక కచ్చివయ నుండి చేతనూలుచేతను, పుస్తకములచేతను, నలంకరించి యీ పందిరిమున మేజిస్ట్రేటుపేసినది. పాఠశాలవారును, బాలికలును, నత్యత్వాచార్యులతో జాతీయగీతముల వాడిరి. మహాత్మాని పటముపట్టును, 15 రాటముల నుండిరి. యట్లును తెలిగించిన తెండిపముల కేర్పాటున మొనరించుచుండెను. సాయంత్రము 7 గంటలకు స్వరాజ్యక్షిప్తి పూజించి మహాత్మాని పూజచేసిరి. బాలబాలికలకు తప్ప వెల్లములు కంటిపెట్టబడెను. మహాత్మాని కర్పూరవంతు లాగునపుడు "గాంధీ మహాత్మాజీ జయ" యను జెండాలు ధ్యానములు చేసెదగెను. శ్రీయత కన్యకాధ్యక్షుగారు మహాత్మాని విడుదలను గురించి యీ, ఉద్ధర, దాని యాశీర్వాదము, రాటమును గురించియు, జాతీయగీతమును గురించియు నుమాడు 8/4 గంటలకు మావస్యనించిరి. ముగిసినపాడు "గాంధీమహాత్మాజీ జయ" యను జెండాలుధ్యానములతో బాల బాలికలచే సభ ముగింపబడెను.

(ఒకవిలేఖరి)

* * * *

ఏలూరు

గాంధీమహాత్మానివిడుదల

గాంధీమహాత్మాని విడుదల కాలదే సమవార్త 5-2-24 తేదీన హిందూక్షత్రి ఏలూరుగారైన మంత్రి పెండూరూరిదేయముగారి కడకు ఉదయము 7-45 గంటలకు చేరినది. వారు దానిని కాలగెను కార్యాలయమునకు తెలిపిరి. వెంటనే కరకటములు జేసకునేల వెల్లొస్తయిల తీయబడి కట్టెలు కుండలకును పండిపెట్టబడినది. గాంధీ విద్యాలయమువారు పాఠశాలను యూనివేసి, వెంటనే సకరసంగీతము గానించి మహాత్మానివిడుదలను చాటిరి. పురవాసులు గుంపులుగుంపులుగ నూడి అనంతరదళిత స్వావయారవిడుదలతో మహాత్మాని పొగడసాగిరి. బహదూర్లూని కూడలికడకును కచ్చి పోరణములతోను, కండ్లతోను నలంకరము గానించి, పెద్దపేదకై మహాత్మానికటమును నిల్పి, మట్టును భారతసాయకులపటము లలంకరించిరి. తెల్లపు దుకాణములకడను, కొడిమల రంగయ్య కాయదుగారి దుకాణముకడను చిన్ని వందరముల నిర్మించి మహాత్మానిపటముల నుంచుండిరి. పూలవీరములమక్కి, చింతగ పును తెలియచ్చుచున్న నీ మహాత్మాని పటములు చూడలల నా సంకసముద్రమున ముంచిపెట్టెను. సాయంత్రముల మేకతాళములతోడను, భజనసంగీత వ్రసలతోడను మహాత్మానిపటమును గుజ్జిపు బండిపై నూలేగించిరి. వేసకునేల జన మీ యోర్నకమున పాల్గొనిరి. తమరు పేజిలోని వాసుదేవాలయనిర్మాత లకు శిశువు రాజగోపాలరావు పంతులుగారు శ్రీస్వామివారికి అర్చనాదికములను, భోగముగానించి ఉత్సవ ముపాంకమునకు కచ్చి కట్టెము భోగమును పండిపెట్టించిరి. సాయంత్రము పురమందిరమున గొప్ప బహిరంగసభ సమావేశమై, మహాత్మాని యుద్ధయమును వేసార్ల గొనియాడినది. అభ్యుత్తర హిందూ శ్రీయత దండు కారాయణరాజుగారు ఉద్ధరవాగ్దాతీని గానించి మహాత్మాని యుద్ధయమునకు పోడ్డదనలసినదనియు, శ్రీ మహాత్మాని సాయకర్తయ్యుండి నీ మహాత్మామము విజయసిద్ధిని బొంది, భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము కలుగగలదనియు ప్రబోధించిరి. శ్రీయతములు మున్నంగి లక్ష్మీ నరసింహకర్కూక, కెల్లంకి కన్నయ్యగారు మొదలగువారునూడ మహాత్మాని క్రకంసింపును నుపస్థానించిరి. సభాప్రారంభమున మల్లాధనముగారు మొదలగువారు వైభవార్థములను, మహాత్మాని క్రకంసను పద్మరూపమున గానించిరి. సభ జయజయధ్వనులతో రాత్రి 9-30 గంటలకు ముగిసినది. రాత్రి ఆయామందిరములకడ ఫిర్యాలు జరిపబడినది. ధిల్లీసగరమునందు దివాన్ బహదూరు మోచర్ల రామచంద్రరావు కంఠముగారును, మద్రాసునందు స్వరాజ్య కార్యాలయమువారును మహాత్మాని విడుదలచేసినదని కంఠుల జరిపిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

మదరాసు శాసనసభ

కృష్ణా ఆయకట్టుభూములు

వై. రాజగారి తీర్మానము ఆమోదించబడుట
సన్న మధ్యాహ్నము 2.30 గంటలకు శాసనసభ మరల
సమావేశమయ్యెను.

గ్రాంటులు - సత్యమూర్తిగారి ఆక్షేపణ

గౌ. వై. రాజగారి ఒకపట్టి మొట్టటి గ్రాంటుకోటకు
నోటీసు ఇచ్చియుండిరి. సత్యమూర్తిగారు ఆక్షేపించుచు ఇట్లు
చెప్పిరి:-

అధికారుల తీర్మానములపై చర్చ జరుగుటకు గవర్నరు
గారిచే ఈదినడు ప్రత్యేకింపబడినది. కావున అధికార కార్యక్ర
మము ఈదినమేమియు జరుగకూడదని నా అభిప్రాయము. కావున
గౌ. వై. రాజగారి సేటికినను గ్రాంటును కొరకూడదు. అధి
కారులకొరకు ప్రత్యేకింపబడిన దినమున సప్లి మెంటరీ గ్రాంటులు
కోరబడిన, దినమునందు అధికభాగము ఈదినమునకు సంబం
ధించిన చర్చ కేవినియోగించ బడకయున్నది. అధికారులకు ఇంకొక
దినము ఈ సమావేశమునందిచ్చుటకు అభ్యర్థనకు అంగీకరించిన
ప్రభుత్వ సభ్యులు ఈ గ్రాంటుకు నేను కోరకయున్నది. లేదన్న
గ్రాంటు కోరకుట అభ్యర్థనకు నిషేధింపబడునని విన్నవించు
చున్నాను.

గౌ. లామొంబరు:- రేపుకూడ మీరు ఈసభకు రావల
యున్నా?

అభ్యర్థన:- అనవరతమేవో రావలెను.

సత్యమూర్తి:- కావున రేపటిదినముకూడ అధికారచర్చ
కొరకు సమావేశము జరపుట యుచితము.

లా మొంబరు:- సత్యమూర్తిగారు గావించిన ఆక్షేపణ
యచితముగ నే యున్నది.

కృష్ణమాయాదుగారు:- రేపు సభ జరుగు విషయమై
గవర్నరుగారి అభిప్రాయము మనకు తెలియదు గదా?

సత్యమూర్తిగారు:- అధికారుల కార్యక్రమమునకు కొ
న్ని దినములు ప్రత్యేకించుట గవర్నరుగారిపని. కాని ఏదినము
అధికారుల కార్యక్రమము జరుగవలయునో నిర్ణయించుట అత్య
వసరము. ఈసూత్రము ప్రకారము రేపటిదినము అధికారుల క
ార్యక్రమము జరపుటకు ఏర్పాటు చేయవలయునని అభ్యర్థన
కోరుచున్నాను.

గౌ. నాథుగారు:- ఈవిషయమై ఒక నిర్ణయ మెగు
లయినది అభ్యర్థన (ప్రార్థించుచున్నాను.

అభ్యర్థన నిర్ణయము

గౌ. నాథుగారు సప్లి మెంటరీ గ్రాంటును అప్పుడు కొర
వదననియు లేవారము అధికారుల తీర్మానములపై చర్చజర
గుననియు అభ్యర్థనకు నిర్ణయ మెగులెను.

సప్లి మెంటరీ గ్రాంటు

సెటిల్మెంటు కామిషన్ మనీయరును డిప్యూటీ కలెక్టర్
కు అలవన్సు ఇచ్చుటకు గౌ. వై. నాథుగారు రూ. 17200
గ్రాంటుకోరిరి.

ఇట్లు సమావేశమున ఈ మొత్తము నిరాకరింపబడినది
యనుచు ఈ గ్రాంటును అంగీకరించుట ఉచితము కావనియు
కృష్ణమాయాదు, కృష్ణారావు, సరసిహారాజు, మునుసామిశా
య్యులు, సత్యమూర్తి, వెంకటరమణఅయ్యంగారు వాదించిరి.
ఇది - డి. బి. కృష్ణారావుగారు కియ్యవలసిన మొత్తమనియు, గౌ.
కలెక్టరులను ప్రత్యేకపు అలవన్సులు ఇయ్యబడుచుండ డిప్యూటీ
కలెక్టరులకు ఇచ్చుట తప్పకావనియు రంగనాథమొదలిగారు
ప్రభుత్వసభ్యులు సమర్థించిరి. డిప్యూటీ కలెక్టరు జురెను. కడకు
గ్రాంటు ఆమోది పబడినది.

అనధికారుల తీర్మానములు

కృష్ణా ఆయకట్టుభూములు

కృష్ణాజిల్లా ఆయకట్టు రిజిస్టరులో భూములను చేర్చుట
కు కాల్చి విధించ బడునని కృష్ణా జిల్లా కలెక్టరు
నందు గావించబడిన ప్రకటనను రద్దు చేయవల
యునని వై. రాజగారి రోగ తీర్మానముపాదించ నోటీసు
ఇచ్చి యుండిరి.

వై. రాజగారి సభలో లేవనెత్తిన తీర్మానమును సా
మ్యముగా గుఱపాదించుచు ఆయకట్టు రిజిస్టరునందు భూము
లను చేర్చుటకు 25 రూపాయల ఛార్జి విధించబడునని ప్రభుత్వ
ముచారు ప్రకటించినదియు లేవనెత్తుట ఈ ఛార్జిని భరింప
లేదన్నారనియు చెప్పిరి.

ఎతిరాజుల నాయకుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.
గౌ. సి. సి. రామస్వామి అయ్యగారు ప్రభుత్వము
వారి పక్షమున తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు ఈ ఛార్జి విధిం
చుట అనవరతమనియు అనవచ్చుననియు అధికారుల సప్తమునకు
పాలగుట ప్రత్యేకరైతుల కేసులను పరిశీలించుటకు ప్రభుత్వము
వారికి ఆక్షేపణ యుండదనియు చెప్పిరి.

గౌ. వై. వి. రెడ్డినాయకుగారు తీర్మానమును బల
పరచుచు ప్రత్యేక ఛార్జి విధించుట అభ్యర్థననియు, ఈ ఇరి
గేషన్ విధానములపై ప్రభుత్వమువారి లాభము కలుగుచుండ
ప్రత్యేక ఛార్జి విధించుట అక్రమమని చెప్పి సభ్యులందఱు
తీర్మానమును ఆమోదింపవలయునని కోరిరి.

వై. రాజగారి సత్యమూర్తిగారు తీర్మానమును బల
పరచుచు మాట్లాడిరి.

కడకు అధిక సంఖ్యకులచే తీర్మానము ఆమోదింప
బడినది.

సభ అంతటితో అంతట చేయబడినది. మరల సేటిదినము
11 గంటలకు సమావేశమగును.

ప్రశ్నోత్తరములు

పశ్చిమ గోదావరి తూర్పుకృష్ణా జిల్లాలు

డి. వై. రాజగారి:- పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పుకృష్ణా
జిల్లాలలో కాలను సభివృద్ధి చేయుటకు యేమయిన అంచనా
లు చేయబడినవి? అవియున్నవో బల్లపై నుంచెదరా? ఈవన
లలో పటిష్ఠ 1924-25 సం. లలో కేయంకనన్నారా?

ఉ:- తూర్పు కృష్ణా జిల్లాలోను మెదూరు యెడకు
వైపు కాలనునది చిన్న చిన్న కాలనులను కల్పించునన్నారు.
ఈవి 1924-25 సం. నందు జరుగుటకు భాషమైనది. ఇంకను
పనిలో జరుగుచున్న వనేకములు గలవు. వాటినిసూచి యాలో
చింపవలయున్నది.

వై. రాజగారి:- పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో కాలను
అమాములుగా మరమ్మతు చేయబడుటచే, భూములకు సప్త
ము గలుగుచున్నందున వాటినివయమున యేమిచేయవలసి రని
యడిగిరి. మరమ్మతు జరుగుచున్నదియు, మిగిలినవిక
యములసూచి 1923 డిసెంబరులో 48 ప్రశ్నోత్తరమును జూడ
వలెననియు ప్రభుత్వ మిచ్చిరి.

పంచాయతీ కోర్టులు

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు ప్రశ్నించినవిషయము చెప్పి
రాజధానిలో 1922 సంవత్సరాంతమునకు 2182 పంచాయతీ
కోర్టులు స్థాపించబడినవియు, ప్రభుత్వము అన్నిటికి కియ్యవలసినవి
విచారణాధికార మిచ్చియుండినను, ఈ అధికారములందు గత
కొలదివలెనే యెట్టి మార్పులు జరుగలేదు.

(2) ఎక్కువకాని సభలోను మంత్రుల సమక్షమునకును
జరుగు కార్యవిధానమును గవర్నరుగారు యొప్పుచేతనకు, అనంత
రంలో జరుగుచున్న యేనభ్యు లేవనెత్తినదియు మన్నగు వివ
రములను బయలు పెట్టగూడదని ప్రభుత్వమువారు దలంపెదరు.

బల్లారి రిసెటిల్ మెంటు

బల్లారి జిల్లాలో రిసెటిల్ మెంటు ప్రయత్నములను కొంత
కాలము నిలుపుకొనవలెనని శాసనసభలో తీర్మానమును
ప్రభుత్వము వా రామోదించిరై, లేక ఆమోదింప నున్నారాచి
సత్యమూర్తి గారుగ ఆ విషయమునే ప్రభుత్వము వా రలో
చించుచున్నారని బయలుపెట్టెను.

కర్నూలు జిల్లాలోని గ్రామముల కేసులు

రా. జి. సి. మోటంగారెడ్డి గారు:- (1) 1922-23
సం. లలో కర్నూలు జిల్లా కిరేణి, కోయిలకుంట్ల తాలూకా
లలో ఎన్ని గ్రామముల విషయమున కేసులు గలవు. ఎంతమంది
వా. బులవలన మరణించిరి? ఆయంధములను కేయంగించిన నే
ము లెన్ని (2) ప్రాద్దులూరు జమ్మలమడుగు పులివెందుల తాలూ
కాలు (కడప) లో యెన్ని గ్రామముల కేసులు కలిగినవి. (3) ఏటి
కొరకు ప్రత్యేకముగా నెకరై కియ్యవలసిన విషయమునందెలా?

ఉ:- (1) కర్నూలు జిల్లాలో కిరేణి తాలూకాలో
గ్రామముల కేసులు 6, మరణములు 1, ఆయంధములను కేయంగించు
నేరములు లేవు. కోయిలకుంట్ల తాలూకాలో కేసులు 2, మరణ
ములు 1, నేరము 1. (2) 1922-ప్రాద్దులూరునందు 8, జమ్మ
లమడుగు 2, పులివెండ్ల 3. 1923-ప్రాద్దులూరు 2, జమ్మ
లమడుగు 3, పులివెండ్లలో లేవు. (3) 529 ప్రశ్నకుల ప్రత్యే
కము జూడవలెను.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసులో
గ్రామసాక్షిగారుగారు ఛార్జీ నూకొట్టు గాంటుగారిని ని
యమించు విషయమున, ఆయన మొదలకు నియమించి రనియు,
యెవరు ఛార్జీల నియమము దియు బ్యాంకు వారంగీకరించినదియు
లేనదియు మన్నగు వివరములనుసూచి 18 ప్రశ్నలు చేసిరి. ఏట
న్నిటికి ప్రభుత్వము వారికి సభ్యులైన మియబలరెన్
కేసు ముగిసినవివర ప్రభుత్వమువారు మొకటి వెలువడుననియు,
అందు అన్నియులములు, కారణములు వెలువడుననియు
లామొంబరుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

నిమ్మజాతులకు ఉద్యోగములు

సి. వై. రాజగారు, క్రిష్ణ జిల్లాలో రూ. 80 వేలవరకు
మించిన ఉద్యోగములందు, అది ఆంధ్రులెంతమంది, యితరనిమ్మ
జాతులవాడు యెంతమంది యేయే ఉద్యోగములందున్నారని
ప్రశ్నించిరి. నిమ్మజాతి ఉద్యోగుల సంఖ్యను ముఖ్యమంత్రి ప్రక
టింపబడుననియు, యెవరకు లేయే ఉద్యోగములందున్నదియు
వివరములు వెలియననియు ప్రభుత్వము వచ్చెను.

రాయలు కమిషను

ఎస్. సత్యమూర్తి తీర్మానముగారి అభ్యుత్తరమున నియమి
తబడిన రాజులకమిషను సూచి యాదినవలెనని ప్రశ్నించిరి:-

ప్ర:- తీరమిషను నియమించుటకు సూచి మదరాసు గ
వర్న మెంటువారిని సంప్రదించియుండినా? వారేమి అభిప్రాయ
మును వెలిపిరి? ఉ:- సంప్రదించియుండలేదు.

ప్ర:- తీరమిషనుయెటుట సాక్ష్యము నిచ్చుటకు కొన్ని
సంఖ్యములను, వ్యక్తులను యేవధికి నమరించి యెంచిరి? ఎవరి
మొదలెనెనె. ఉ:- ప్రభుత్వమువారు ప్రక్కనలిని అన్ని సంఖ్య
ములకును, వ్యక్తులకును బంపియుండిరి. ప్రక్కనలి సూడ ప్రక
టింపబడియుండెను. వాటికి ప్రాత్యుత్తరములను జవాబులు వం
పినవారిలో తమకు వోచినవారిని కమిటీవారు విలచి ప్రత్యేక
ముగా విచారించిరి.

ప్ర:- మదరాసు హైకోర్టు కేజీల్ల సంఖ్యను పేరును
కమిషనువారికి సూచించి యుండిరా? ఉ:- లేదు.

ప్ర:- ప్రభుత్వమువారేమయిన సూచనలను విచారణ
వంతుమునకు వెలిపిరా? ఉ:- తీరమిషనుకు ప్రభుత్వమువారి
కి జరుగు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు రహస్యములు.

దివితాలూకాలోని గ్రామముల యేర్పాటు

కృష్ణా జిల్లా దివితాలూకాలో కొన్ని గ్రామములను నూత
నముగా నేర్పరిన పాతలూకాలలో చేర్చు సూచనలను
ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించి ప్రజాభిప్రాయమును వెలువడినానం
గి యుండిరాచిని ఎస్. ఆర్. వై. అంకినేను ప్రసాదబహదూ
రగారు ప్రశ్నించిరి. వానికి ప్రత్యుత్తరము గా దివి తా
లూకా తాళిల్లవలకు వని కల్పించుటకు గాను 20 గ్రామములను
తీసికొని పాతలూకాలలో యాదినమునందు 15, బాదకు తా
లూకాకు 5 గ్రామములను చేర్చవలెనని రిమెంబర్స్ జార్జువారి సూ
చనను 1920 మార్చిలో ప్రకటించి ప్రజాభిప్రాయమును వెలు
పగొనియుండినది వెలియజెప్పిరి.

గవ్వ పరము పాతలూకా, నూటిపేడు తాలూకాలను చేతగా
నొక డివిజనుగా నేర్పరిన సూచనకు రిమెంబర్స్ జార్జువారు కేయంక
యమున ప్రజలంగీకరించియుండిరా, వారికి కనుపా య
ముగా నుండువాటిని సభ్యులు ప్రశ్నింపగా, అట్లుచేయుటకు
గలసూచన 1923 అక్టోబరు 6 వతేదీన ప్రకటించబడినదియు, వా
నిపై వచ్చుచున్న ఛార్జీల విధిజన జరుగక పూర్వమే విచా
రింపబడుననియు మనోమ మొంబరుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చియుం
డిరి.

నిమ్మజాతులు - కోర్టులు

నిమ్మజాతులవారు కోర్టులలో కేసులు చేయవలయు విచారణ
సమయమున వారిని లోపుకు వాసియక వైసను వెట్టి విచారించు
యందుకు. విశాఖయను న్యాయాధికారులందఱునెవరు యితరు
లున్నప్పుడు తగిన న్యాయము దొరకవచ్చుననియు ఆర్. శ్రీనివాస
సుగారు తీరమిషను యెటుట సాక్ష్యముచ్చిన విషయ మెంతవర
కు నిజమని సత్యమూర్తిగారు ప్రశ్నింపగా అదియెంతవరకు నిజ
మో తెలియదుగాని తేటక కమిషనుకు గారివ్వారా ప్రభుత్వము
వారు సమాచారమును ధరిసికొన ప్రయత్నించుచున్నారని వెలి
యవచ్చెను.

మాపిళ్ళాక్షులు

టి. ఎం. మోయదూ సాహెబుగారి క్రిష్ణ వై స
మలబారులో పాంతకులగున యధికారకులుగను కి. టి. ం ప
బడిన మాపిళ్ళాలసంఖ్య మొత్తమునైన 1107 మందియని సభా
ము మొంబరుగారు వెలిపిరి. అందు భూసాక్షిలొకాళ్ళి చుంపర

[illegible]

గాంధీ మహాత్ముని విడుదల

జాతీయ ప్రార్థన దినము

చెన్నపురి లో బహిరంగ సభ

చేపు (ఈనెల 10 వ తేదీ ఆదివారము) సాయంత్రము 5-30 గంటలకు చెన్నపురిలో తిరువల్లి క్షేత్రము దగ్గర మున బహిరంగ సభలు జరుగును. సర్వేశ్వరుడు గాంధీ మహాత్ముని కారోగ్యమును బంధ విముక్తిని కలిగించినందుల కాసభలలో ప్రార్థనలు జరుగును. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుని ఆ దేశముననుసరించి చెన్నపురి నుండల ఆంధ్ర-ద్రవిడ కాంగ్రెసు సంఘములవాద ప్రత్యేకముగ నచటనే రెండు బహిరంగసభల నేర్పరచిరి. ఎల్ల వారును ముఖ్యముగా విచ్చేయ ప్రార్థితులు. మహాత్ముని కడు శీఘ్రముగా సంపూర్ణారోగ్యమును పొందగోరుచునాసభలలో ప్రార్థనలు జరుపబడును. సాయం కాలము 4 గంటలు మొదలచట కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేరగోరువారి పేర్లునమోదు చేయుటను స్వాతంత్ర్యస్వరాజ్యములను కోరువారందరు నాసభలకు వచ్చిసాలుచందా నాలుగణాలు చెల్లించి సభ్యులుగా చేరప్రార్థితులు. ఆధికాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రత్యేకముగను ద్రవిడ కాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రత్యేకముగను సభావేదికల నేర్పరచెదరు. ఆంధ్రసంఘసభలో ఆంధ్రులుసభ్యులుగాచేర ప్రార్థితులు. (కార్యదర్శుల ప్రకటనము)

అభినందన సభలు

బొంబాయిలో ఉత్సవములు

బొంబాయి కార్పొరేషను స్థాయిసంఘము

ఈ నెల 6 వ తేదీన జరిగిన కార్పొరేషను స్థాయిసంఘ సభలో కార్పొరేషనువారు గాంధీ మహాత్ముని విడుదలకు సంత సము నొందుచున్నారని తీర్మాన మునొసపబడెను.

బొంబాయి కార్పొరేషను

8 వ తేదీన బొంబాయిలో జరిగిన కార్పొరేషను సభలో ఆధ్యక్షుడు గాంధీ మహాత్ముని ప్రశంసించెను.

గాంధీ మహాత్ముని విడుదలకు దేశమున దర్శి పక్షములవారు చాల సంతసించిరి. ఈ కార్పొరేషను సభ్యులందరూ గూడ కానందించిరి. వీరందఱును రివియమును రాజనీతిజ్ఞులను బాధార్యమును వెల్లడించిరి. ఎట్లకేట వెళ్ళు వర్షములకు మరల నేటికీ ప్రజలు ప్రభుత్వమువారు నీచమును జేరినందులకైరి. ఇట్టి దేశభావములగుట కిదియే కారణము. ఈరీతిగా నేటిభావ ములగునని నాగ ప్రజలకు భూమిలోని పోయినది. ఈ కారణమున ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకు కలిగిన కాంతిసంభారము లింతటితోనే యంతరింపజేయుదు గూడ కొనసాగవలసియు గాంధీగారి అభిప్రాయము తెలుసుకొను వారినిగూడ. వంశ ప్ర ముఖము దుస్సహనీతి తొలగవలసియు నూతనశక్తి ప్రా రంభము కాగవలసియు, యాతకమునం దర్శి పక్షములవారును దేశపితృత్వము కలిగి తనిచేయుటకు దురనియు నేనాసించెదన ని కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు నుడిచెను.

బొంబాయిలో బహిరంగసభ

6 వ తేదీ రాత్రి బొంబాయి చాపట్టిలో జేరినది ప్రజల సమావేశమై, గాంధీ మహాత్ముని విడుదలకు సంతోష మును వెల్లడించిరి. ప్రభుత్వమువారిని ప్రశంసించిరి. భారతీయు లకు బ్రిటిషువారిపై నెట్టి ద్వేషము కలదు. భారతదేశ కారక స్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలుగని పక్షాని సామర్యమునకు సంసిద్ధులగుటలో భారతీయు లింతటికియు కన్నులేని తీసిపో ను తీర్చానముగూడ నామోదించబడెను. గాంధీ మహాత్ముడు బొం బాయి కర్పొరేషనుకి ప్రజల తిగిరితి మహాత్ముని ఆమోదము బడయుటకు కలసే మహాత్ముని నిర్మాణాధికారులు ప్రారం భించెనని మాలాళా మహాత్మునిగాను ప్రార్థనాచరించి. మాలాళా సంతోష, కే ఎఫ్. మ్రోసు, శ్రీమంత టంగటూరి పరశరామయ్యగూడ నుపస్థితులైరి. సభ చాలా రాత్రికు ము నుడిగిరి.

6 వ తేదీ రాత్రి చాలా సమయము దీవ్యభుజితో లుండించిరి. బాత్మియతాను లక్ష్యముగా నెలకొల్పబడె ను. మార్కెట్, బ్యాంక్, రైల్వేల మరల చాలమంది బీదలకు సగర ముగూడు వెళ్ళు భాగములకాను పేటలలోను తుప్పిగా భోజన ప్రాణులెట్టి 6 వ తేదీ రాత్రియంతయును ఉత్సవములు జరుగు చున్నాయని చెప్పెను.

చాలా రైత సంఘములవారును రాజకీయ సంఘములవారును సామైకసభలవారును మహాత్ముని విడుదల కింతటి సంతోషము నొందిరి. వీరెల్ల వాడుకరులనుగూడ కన్ను చేసికొని దేశమునందును

మనముందెను, 7 వ తేదీన భాగ్యమూర్తరులందరును మహా తమును మూసేసిరి. వారు మార్కెటు ఆవరణలోను యింద్ లోను గూడ బీకలకన్న చాముచేసిరి.

బొంబాయి వర్తకసంఘము

గాంధీ మహాత్ముని కనవలించుకు గవర్నరుగారిని ప్రశంసిం చుచున్నా మను సమాచారమును బొంబాయిలోని బ్రిటిషు ఇండి యా కలొనియును వర్తకసంఘమువారు బొంబాయి గవర్నరుకు తెలియజేసిరి.

మహాత్ముని సందర్శనము

ఈ నెల 6 వ తేదీన బొంబాయి ప్రాంతమున కిది సమా సాదనకడకు, బెర్లిన్ గారు మహాత్ముని సందర్శనగా తనకు జ బ్బుచేసెదను కారణమును సాకుగాగూని తన్ను దొరకనుకూరు విడుదలచేసినందులకు మహాత్ముడు చాలించితిమను. నేను దాగ భాగపాత్ర్య మను మిత్రో ద్వార్యమునే బోధించితిని కొంద రు విమర్శములు దుర్భిప్రాయులై చేసినవిమర్శ లసభ్యులని యి యుట్టికైన దొరకనుకూరు గుర్తింపగలిగినయి నాకట్లకు నా యుద్ధమును పట్టుకు వారు కలికూలభావమును వదులగలిగిన యి నేను సమ్యక్తిగనో నా సందులకు సభికును సంతోష ము కలుగగలదు. ఆసమా యో ద్య మును నకు దొర్ల యాపాత్ర్యమే దేశభావని యుట్టికైన దొరకనుకూ వారు క్రహింపగలిగిన వారై నాచేసిన చేసినచో నేనచాలసంతో షించెదనని మహాత్ముడు నుడిచెను.

కలకత్తాలో అమెరికా దేశీయుని ప్రశంస

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో కాలిఫోర్నియా లోలాను ఎజిలను వాస్తవ్యుడగు రిశరెండుడాక్టరు మాన్సి పి, నాలుగారు ప్రపంచయాత్రచేయుచు యిపుడు కలకత్తాకు వచ్చియున్నారు. విశ్వమత సామర్య సంకల్పముతోనే వీరివిశ్వ సంపాదమునకు పూనుకొనిరి. విశ్వమత సామర్య మను విషయ మునుగూర్చి కలకత్తాలో సపర్యసించిరి. గాంధీ మహాత్ముని చాల సార్లు ప్రశంసించిరి. మహాత్ముని ఉపదేశము లభ్యుత్తములగు కొనియూడిరి. గాంధీ మహాత్ముడు సరముగ మహాతపోధుడు. సర్వమందరియను సందర్శించిన సత్యశివ, మోహనదాసు బ్రహ్మచారి స్వకాంతి మరల పేల్కొనుపగలిగిన మహానీయుడు. విశ్వప్రీతి కానరాకుండ నడిగియుండిన ప్రాగ్దేశికోటిని ప్రకా శమునముగ, వెలుగజేసిన నిర్భయస్వభావుడు గాంధీ మహాత్ము డొక్కడే. కెత్తుకతాబ్బములనుండి గాఢాదను మనియన్న భారతీయు లిక పేల్కొంది అభిప్రాయమున తొల్లి భారత దేశము ఏ సమస్తతపోషమునధిష్ఠియమందెనో తేని ప్రారబ్ధ శక్తిను కొన్నికతాబ్బముల క్రిత గోల్పోయెనో అట్టి మహా స్మరణమున భారతీయతను మరల నెలకొల్పుట భారతీయుల కందఱును పనిత్ర విధియై యున్నది. గాంధీ మహా త్ముడు పాఠము కార్యభారమును తలబూని యుండుటచే నాతని జీవిత మంతయు సంతాపాంధో ధములతో నిండియున్నది. అట్టిసంతాపాంధోధములలో భార తీయులు కేయుల కష్టములగు గూర్చియే అధికులకు సంతా పాంధోధములు మహాత్ముడుకు కలుగుచుండును. భానుచేయడ

నకదో మహాత్ముడు చాలా గాంధీ మహాత్ముడుగాని దేశీయుల లో కొందరవాలోదికముగ చేయరాని కార్యముల నొనరించి సర్వమును వమ్ము చేసెదననియు మహాత్ముడు చాల దై దౌరు దుండుని చాటుగాకు నుడిచిరి.

అమృత సరు

9 వ తేదీన లాహోరులో జరుగవలసిన సిక్కు వాయుకుల కభి ప్రస్తుత మావీరకులదెను. మిమ్ములను విడుదల చేసినందు లకు భారత సిక్కు మహాసభవారు మనఃపూర్వముగ మిమ్ములి నందించుచున్నాడు. మీ రాకవలసిన తేజమునం దనుకూలభరిత మునుగలుగవలసి ఆసింపచున్నారని భారత సిక్కు సంఘా ర్యదర్శి మహాత్ముడు తంతివార్తావేసెను.

డాక్టరు కిలటూ స్వామి ఓంకారముగాదు మన్నుగు గం గ్రెసు నాడుటలు అగ్రేపరులై కాంగ్రెసు సంఘమువారి ఏర్పా టు పకారముతోతేలి పుజ పి నా తుంకాలము రిక్తింకలకు జలియ న్నాలాచారుణి అచటబహిరంగ సభ గాంచిరి. డాక్టరు కిలటూ గాను సారంభము నవ్వించిరి. రెండు వర్షములకు కా రాష్ట్రమునందు మన మహాత్ముడు మరల విడుదలచే నవ్విన యుటకు నేను మహావాసందము నొందు చున్నాను నేను భారత తేజమునం దంతటను సింహాశ్రమనందరికను గూడ సంచా రము చేసితిని. గాంధీ మహాత్ముని నిరసింపచు మాటలాడిన మాన వుదెవ్వరును నాకెప్పుడు చూడ కనబడలేదు నేను సామాను ప్రైవ్యకాలలో మహాత్ముని సందర్శించితిని. అతడు శిల్పమౌరా వాప్తుడుగానున్నాడు. అటులున్నను గూడ అతని యుత్సాహ మున కొక్కిరింతయై కొరంతకలుగలేను. ఈరాష్ట్రమున మీరు మరల హిందూ మహాత్ముడియై మైత్రి నెలకొల్పవలెను. మత కలహములకల నెట్టిలాభమును కలుగలేదుగాన దానినిక వదలి వేయవలెను. మీ రందరును ఉద్ధరునే ధరింపవలెను. మన మహాత్ముడును అజ్ఞానసార ము మీరు పనిచేయవలసినచో అతని ఆదేశము ప్రకారము పని చేయవలెను. అటుల చేసినచే మనదేశముకు స్వరాజ్యము లభిం పగలను. ఇందులకే శ్రీమతులు రాజగోపాలాచారి నేటుజము తాలూకు బాబుగారును శ్రీశ్రీ అమృతగారును యారాష్ట్రమున కు పయ్యచున్నారని డాక్టరు కిలటూగాకునుడిచిరి. మిమ్ములు గాంధీ మహాత్ముని విడుదలచేయు పనికిరీ దీనవాధుగా రోగ తీర్మా నమును పపాదించి దీనవాధు గారును మన వెళ్ళుమందియు దానినిగూర్చి యుపస్థాపించిరి. హిందూ మహాత్ముడియై మైత్రి గూర్చి వారందరును మాటలాడిరి. తీర్మాన మునొందిపబడెను

అహమదాబాదు

సెలగ్రామి ఆశ్రమముననులకు మహాత్ముని సందేశము

సి. ఎఫ్. ఆ. డ్రూగుగాడు వైద్యకాలలో మహాత్ముని సందర్శించి సులక్ష్మతీ ఆశ్రమముల కొక సందేశమునుగొనివచ్చిరి. "నా విడుదలకుగూర్చికూర్త వినినవారందరును అధిగమకు వివశ్రుతను చూడవలెను. ఇది వివశ్రుతనుచూడగిరి అనవరము గాని మహాత్ముని నొసరింపదగిన అవసరముగాదు. ఇపుడు బాధ్యతాభారము నెనుకటి కంటెను చాల ప్రబలముగానుండు నుగాననాభారమును విహించుటకు మీరందఱును సంసిద్ధులు కావలెను" అనుమహాత్ముని సందేశమును ఆంధ్రులుగా రాశ్ర మవారుల కెరించిరి.

సేలం

సేలములో వర్తకులు మన్నుగుచూరు చందాబు వెనుకొని 8 వ తేదీ ఉదయమున విక్టోరియా మార్కెటులో బీకల కన్న చావము చేసిరి.

మొంబాసా

మొంబాసాలో మన్ను భారతీయులు బహిరంగ సభచేసి గాంధీ మహాత్ముని విడుదలచేయు మహాత్ముడు దీర్ఘాయు రాశోగ్యులు నొంగం సర్వేశ్వరని ప్రార్థించుచు తీర్మానముల నామోదించిరి.

*** * * *

దేశభక్తుడు మహాత్మునికుమంపిన తంతివార్త

"మీరు విడదలయై యుండు కాంధిదేశవాను లభివాసంద భితులై యున్నారు. మీకు మనుపూర్వముగ స్వాగత మొస గుచున్నాడు త్వరలో మీరు సంపూర్ణారోగ్యసరిహస్తలై మీకు ప్రీతికరమగు మాట్లాడకారాధనమునకు సన్నద్ధులగు నట్లునుగ్ర హింతులయిన సర్వేశ్వరుని భక్తితో ప్రార్థించుచున్నారని, మీరు బోధించిన అసహాయాద్యము కిద్ధారమునందు తనకు సంపూ ర్ణనిర్వాసముకలదనియును మీకు విధేయులై మీరానుభవ్యము ప్రసవచేయుటకు భుక్తా ము సులక్ష్మి యు మని

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 9-వ తేది

శనివారము

స్వపరిపాలనా తీర్మానము

హైదరాబాద్ నగరంలో రంగారావులు గారు స్వపరిపాలన తీర్మానమును నిన్నటి దినము పాడించిరి. ఇది వరకు నిర్ణయించినటుల స్వరాజ్యతత్వమువారి సవరణకుండుతమోటిలాల్ నెహ్రూ గారు ప్రతిపాదించిరి. హిందూదేశమునకు సంపూర్ణముగా అధిపతీ రాజ్య స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు రాష్ట్రములలో సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నిచ్చుటకును వీరి రితిని సంస్కరణశాసనములు మార్పుజేయవలయుననియు, అవసరమగుచో రాయల్ ఏమిషనును నియమించవలయుననియు, రంగారావుల గారి తీర్మానము గొరుచున్నది. హిందూదేశమున సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును స్థాపించుటకై, సంస్కరణశాసనములు మార్పుజేయుటకై కొనవలయుననియు, మూతన సంస్కరణవిధానమును నిర్మించుటకు స్వరంలో నొక రాండుటెబిలు సమావేశమును కూర్చునలెననియు, ప్రస్తుత శాసనభను రిద్దుజేసి క్రొత్త శాసనసభ వారి యంగీకారమున కివిధానమును పవలయుననియు, పండిత మోటిలాల్ నెహ్రూగారి సవరణ గొరుచున్నది. నెహ్రూ గారి సవరణ తక్షణ స్వరాజ్యవాదుల కాకాభంగకరముగ నున్నను, సమాకాలవాదుల అంగీకారమును సంపాదించుటకు దీని నిలు దగ్గి పవని వచ్చెను. నిన్నటిదిన మీ ఏషయమై జరుగవలసిన చచ్చుపూర్తిగాలేదు. మరిల బుధవారమునాటి నరకు చచ్చి నిలిపివేయబడెను.

ప్రకంచమ సం దెట్టిమాత్రులు జరుగుచున్నను అధికారుల దృష్టివశమునాత్రము సామాన్యముగ మారదు. సర్ మాల్కాం హాయిలీగారు, క్రొత్త విశేషము నొకదాని కినిపెట్టిరి. సంస్కరణ శాసనోద్దేశము, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపన ముగాని, అధిపతీ రాజ్య స్వాతంత్ర్య ప్రదానము గాదని, కిరు సూచించిరి. ఈ రెటికిని భేద మేమియో హాయిలీగారు చెప్ప మొదలిడిరి. సంస్కరణ శాసనమును నమ్మకొనుచో, అధిపతీ రాజ్యస్థానము హిందూదేశమున కెన్నటికిని లభించునను నాశలేదని, ఇప్పుడు వెల్లడియగుచున్నది. తమ కనుకూలమగు రీతిని వ్యాఖ్యానము జేయుటలో అధికారులు దిట్టలు. హాయిలీగారు సూచించిన వ్యాఖ్యానమే సజమగుచో, మోసము మొదలగుండియు జరిగవని విదిలమగుచున్నది. నెహ్రూగారి సవరణ ప్రకారము సంస్కరణశాసనము నొకవేళ సవరించినను సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము చుకారజాలదు. సంస్కరణ శాసనమును సవరించవలె? నూతన స్వపరిపాలనా విధానమును నిర్ణయించుట యుక్తమగును. లేనియెడల నెన్నటికినైనా వివేరత వ్యాఖ్యానములు వెలువడుచుండును. సంస్కరణ శాసనమును అధికారు లొ విధముగ ప్రహించిరి. ప్రజలంకొకవిధమున గ్రహించిరి. అదర్శమువిషయమున గూడ నిట్టి భేదాభిప్రాయమేగలదని, హాయిలీగారి ప్రసంగము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది.

హాయిలీగారి ప్రసంగము ఆశ్చర్యము గలిగించజాలదు. లాయడు జార్జి గారి తకు పూర్వము చేసిన వ్యాఖ్యానమునకు, హాయిలీగారి ప్రసంగ మనుగణ్యముగ నున్నది. సర్వసులను ఉక్కుచట్టముపై స్వపరిపాలన స్థాపనను నిర్మించవలయునని లాయడుజార్జిగారు హెచ్చరించియుండిరి. సర్వసులను శాశ్వతముగ నిలిపియుండుట కిప్పుడు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమిదియేయగుచో, ఇట్టి ప్రభుత్వము భారతవర్షమునకు దాకరింపకండుగాకయని భారతీయు లేగ్రీవముగ గోరెదరు సంస్కరణ శాసనపు పీఠికయందు, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ నామము ఉదాహరింపబడినసంగతి నిజమే. సామాన్యమునందొక పూర్ణవిభాగముగ హిందూదేశ ముండవలెననిగూడ పీఠికయందేగలదు. కీనియర్థమేమి? సామాన్యమునందొక సంపూర్ణ భాగముగ హిందూదేశమండవలెననిన, అధిపతీ రాజ్యములతోపాటు సమానస్వాతంత్ర్యము నొసగవక్కరలేదా? లేనియడల, "ఇంటెగ్రల్" (Integral part of the Empire) అను మాటకు అర్థమేలేదు. కాని, అధికారులేట్టి వ్యాఖ్యానము గావించుటకు నను సమర్థులు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వముగూడ, ప్రస్తుత ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము పోల్చిగ నుండుచో, ప్రజల కొకమారు నష్టపడుట దప్పవేరొకలాభము గలుగజోదు.

హాయిలీగారు ప్రాతివిషయముల నేరుపు బెట్టు సాగిరి. స్వపరిపాలనమును పొందుటకు భారతీయ ప్రముఖులు కొందరు అంతరములతో సంతృప్తిజెందినటుల సూచించిరి. కాని కాల మిప్పుడు మారిపోయినది. బ్రిటిషువారి వాగ్దానములందు నమ్మక మంతరించినది. ఇప్పుడు కావలసినది సంపూర్ణ స్వరాజ్యము గాని, స్వరాజ్యఖండములు గావు. సంస్కరణ చట్టమునందు, అంతరముల వెంబడి యభివృద్ధి జరుగవలె నని యున్న సంగతి నిజమే. పార్లమెంటుసభవారి యిష్టము ననుసరించియే, భావ్యభివృద్ధి గలుగునని సూచి కబడిన సంగతియు నిజమే. కాని యీ మరతులను భారతీయు లంగీకరించుటలేదు. పార్లమెంటుసభ సరియనుగ్రహము లభించువరకు, కీరీక్షించుచు యూరకుండుటకు భారతీయులు సన్నతినొనలేదు. భారతీయులు స్వయం నిర్ణయాధికారము గొరుచున్నారు. ఆయధికారమును సంపాదించ బ్రయత్నించుటకు మాడుగ కొందరు వేరుమార్గముల ద్రొక్కుటచే, అధికారులకు చులకన యగుచున్నది. సర్ మాల్కాం హాయిలీగారు ముందరికాళ్లకు బుడముల వైచుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు డిపార్టుమెంటులు విచారణసలిపి, మార్పు లవసరమగునెడల వానిని ఇండియామంత్రి గారికి దెలిపెదరట.

డిపార్టుమెంటులు విచారణవలన నిసుమంతయు ప్రయోజన ముండజాలదు. ఏవియో కొన్ని నిరర్థకమగు మార్పుల జేయుటకు, ప్రభుత్వమువారు సన్నతించురు. భారతీయులు కొరున దిట్టి విచారణ గాదు. స్వరాజ్యసిద్ధికి హాయిలీగారి యోనాటంకములు గలవని సూచించిరి. స్వరాజ్యమును ప్రజలనుభవింపనోవరకు, యీ యాటంకము లటులనే నిలచియుండును. భారతీయోద్యోగులచే నడుపబడెడి సైన్య మేదియని హాయిలీగారు ప్రశ్నించిరి. భారతీయులొకవం సైన్యమున ప్రవేశ మొసగక ఇట్టి కష్ట నడుగుట యవివేకము. ఏన్ని సంవత్సరములు గడిచినను, భారతీయుల కున్నత శాఖలలో ప్రవేశము మొసగరు సాంఘికవిషయములలో ప్రజలు మొనకబడి యున్నచో, దానిని సవరించుకొను బాధ్యత ప్రజలపై గలదు. ఎంతకాల మధికారవర్గముక్రింద నున్నను, ప్రజల సాంఘికాభివృద్ధికి ప్రోత్సాహముగలుగుదు.

స్వాతంత్ర్యవాతావరణము లేనిది, సర్వరాభివృద్ధి గలుగనేరదు. హాయిలీగారు చూపిన హేతువులు నిరాధారములనుటకు నందియుములేదు. కాని ప్రజలు తమ నిజశక్తిని జూపినగాని, స్వరాజ్యస్థాపన పీఠము లభింపజాలదు. శాసనసభలలో డిమాండుల గా విచించుమాత్రాన, కార్యసిద్ధి గలుగజోదు.

రాష్ట్రములు : ఇండియా

ప్రభుత్వమునకు గప్పములు

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రము లీయవలసిన గప్పములు కడు దుర్భరముగ నున్నటుల, చాలకాలమునుండియు మొరలుచునుండుచుండెను. ఈబరుపు మద్రాసు రాజధానిపై విశేషముగ బడెను. రాబడిలో నింతభాగము వెలువలకు బోవుచుండగ, రాష్ట్రములు బాగుపడు టెటులు? వాని యక్కరలు దీరు టెటులు? మద్రాసు ప్రతినిధులు ఎక్కువకప్పుడు తమ బరువును తొలగింపవలయునని ఘోషించుచున్నను ప్రయోజనము గలుగక బోయెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి రేడియో నొక సమాధానము దెలిపి సరిపెట్టుచుండిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వము ప్రతి సంవత్సరము నందును 348 లక్షల రూపాయలను ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లింపుచుండవలెను. ఈ మొత్తము క్రమముగ దగ్గిపోవునని మెస్టరు కమిటీవారు దెలిపిరి గాని, ఇంతవర కెట్టి తగ్గుదల గలుగలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి దారిద్ర్యము దీరు మార్గము గనుపడదు. రాబడికన్న ఖర్చు విస్తారమగుట ఆచారమగునది. ఇట్టి సందర్భములలో రాష్ట్రపు కప్పములను తగ్గించుటకు వీలుపడదని, మొనకటి ఆర్థికసభ్యులకు సర్ మాల్కాం హాయిలీగారు దీనముగ బలుకుచుండిరి. సర్ జేసెల్ బ్లాక్లూగారు ఆర్థికసభ్యులుగ వచ్చినప్పటికి, ఆర్థిక సిద్ధి బాగుపడునని యూహించబడెను. ప్రజాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ వీరు ఉప్పు పన్నును విధించినపుడు, రాష్ట్రముల కప్పములను తగ్గించు నుద్దేశమును సూచించిరి. ఈకారణముపైకి ఆర్థికవంతముగ గనపించినను, నిరాధారమని కలుపురకు దోచెను. మొన్నటి దినము శాసనసభలో ఉరిగిన చర్చనలన, ఇదలి గుట్టుబయల్పడినది. వేకటకతి రాజగారు హైందవ శాసనసభలో రాష్ట్రములు చెల్లించవలసిన కప్పములగూర్చి మరల నొకతీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. 1924-25 సంవత్సరపు బడ్జెట్టు నేర్పరుచుటలో రాష్ట్రముల కు పశాంతి గలిగింపవలెననియు, కప్పముల మొత్తమునుండి మూడు కోట్లకు తక్కువగాకుండ తగ్గించవలయుననియు, సూచించిరి. మద్రాసు రాజధానికి కలుగుచున్న కష్టములను వేకటకతి రాజగారు విన రించిరి. కాని మద్రాసుపేరు జెప్పింతనే బొంబాయి బెంగాలు రాష్ట్రములవారు మండిపడెదరు. బెంగాలు రాష్ట్రము తనపైగల బరువును తొలగించుకొనుటచే, ఇతరులకు నీతుల గఱపుచుండును. ఇక బొంబాయి రాష్ట్రముపై విశేష భారము పడనందున, మద్రాసుబరువుదగ్గుటకు వీరిప్రపడుటలేదు. మద్రాసు, సంయుక్త రాష్ట్ర, సాంచాళ రాష్ట్రములు, విశేష భారమును మోయవలసినవచ్చుచే ఎప్పుడును మొరలిడుచుండును. బొంబాయి రాజధానిపక్షమున సర్ చిమకలాల్ సెతల్ వాడుగారు ముచ్చటించుచు, మద్రాసు వీలాపము అక్రమమని నితనించిరి. కప్పుముల వ్యవహారమునంతను పునర్విమర్శించుట కొక

విచారణసంఘమును నియమింపవలయు నని సెతల్ వాడుగాను గోరుచున్నారు. మద్రాసు రాజధానికి ప్రత్యేకోపశాంతి యక్కరలేదని, వీరి చాటిరి. పండిత మహామోహన మూలవ్యాసగారు మద్రాసు కంజాబు సంయుక్త రాష్ట్రములకు గలిగిన అన్యాయములను వివరించుచు, శాసనసభ్యులతో గూడిన విచారణసంఘము నొకదాని నేర్పరుపవలయు నని గోరిరి. ప్రభుత్వమువారి కీదీనాలాపములు రుదంప లేదు. మెన్టను నిర్ణయము సంశ్లేషింపము గాకున్నను ప్రభుత్వమువారు దానిని తాత్కాలికముగ సంగీరించినయి, 29-వ తేదిన బడ్జెట్ను ప్రవేశపెట్ట నుండుటచే యీ విషయమును గూర్చి విచారించుటకువీలులేదనియు, అందుచే చర్చనింతటితో నిలిపివేయవలయుననియు బ్లాక్టెట్టు రు కోరిరి. చర్చను నిలిపివైచుట కంగీకరింపబడెను. కథ కంచికి బోయెనను సామ్యమున, వెంటటపటి రాజుగారియందంత మోరీతిని ముగిసెను. బ్లాక్టెట్టుగారి ద్వారా, చెన్న రాజధానికి విముక్తి చేకూరునని యాశించువారి తలంపులు వ్యర్థములయినవి. ఉక్పపన్ను విధించినను రాష్ట్రముల బరువు తగ్గదయ్యెను. సంస్కరణములవలన రాష్ట్రములపైనను, హిందూదేశముపైనను ఎట్టి బరువుపడెనో కనగొనవచ్చును. స్వరాజ్యనివారణోపాయముల నాలోచించి లాభములేదు. స్వరాజ్యసిద్ధివలన గాని, ప్రజాభీష్టము సంపూర్ణముగ నెఱవెరదనుట తథ్యము.

తొమ్మనివారణము - ఖద్దరు

తొమ్మనివాణమునకును ఖద్దరుకును సంబంధమును నాగలాపురమునందు జరిగిన ఖద్దరు వ్యవహారములు విశదము చేయుచున్నవి. నాగలాపురమునందు 14 మాసములందు జరిగిన కనికరమున ఆ ప్రాంతవాసులకు రాటము నూలు మగ్గము జీవనోపాధిగా గలవిధము విశదమైనది. నాగలాపురప్రాంతములందు 14 మాసములందు 50,000 ఖద్దరు తయారైనది. ఆరకు దూడకులవాండ్రకును వడికెవాండ్రకును సేతగాండ్రకును రూ 25,000 లు ముట్టినవి. అయిదారు గ్రామములందు జరిగిన కొద్ది ఖడ్గే యీ ఖలము గలిగినపుడు విశేషముగ కనికరము గునపు డెంత ఫలము గలుగునో వ్రాయుట యనవసరము. గాంధీమహాత్ముడు గల దూరదృష్టియును విశాలహృదయమును నాగలాపురము కరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. మహాత్ముడు రూ 20,000 విరాళము నిప్పించుటవలనను నీ ప్రాంతములందీ పని సాధ్యమైనది. ఇప్పుడు నాగలాపురప్రాంతమునందలి ప్రజలు నూలును కొనుటకు హామీయున్న రాటములను త్రిక్కాచు నూలును వడుకుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. నేడు వేరొకచోటను క్రొచ్చరించిన తొమ్మ పరిగణన మానునవలెననివారకు తొమ్మకోశస్థితి విశదముగాగలద. అనంతపురము మండలమునందు తొమ్మస్థితి విశేషముగ నున్నవిధమును మండలకరిస్థితులు విశదముచేయుచున్నను అధికారులు నాయకులు కాలయాపనమును జేయుట మహాదోషముగ నున్నది. ప్రజలు పశువులు మాడిపోవుచున్నపుడు శ్రీమంతులను అధికారులును మీనమేషములను త్రొంగుచుచు కాలయాపనమును జేయుట చోద్యముగ నున్నది. దత్తమండల తొమ్మనివాణమునకై సహాయమును జేయుటకు కత్రికయందు ప్రకటించిన ప్రకటన ధర్మాత్మలదృష్టి నాకర్షించి తొమ్మబాధితుల సహాయమునకు సేరిజనులను యథాశక్తిని దోడ్పడి పశువులకును ప్రజలకును ప్రాణదానమును జేసి భగవదనుగ్రహమునకు పాత్రులగుదురగాత!

దత్తమండలక్షామము

పశువులకు మేత, ప్రజల కన్నవస్త్రములు

కావలెను

అధికారులయూదరణమునకు నాయకులప్రాజాపత్యమునకు ధర్మాత్మలదానధర్మములకు

మంచి తరుణము

రాటము, మగ్గము, ఖద్దరు గాంధీమహాత్ముని తరణోపాయములు

యథాశక్తిని అందఱును సాయపడుదురుగాక!

పొరబాటా?

మద్రాసు వైద్యకళాశాలకు అధ్యక్షుని నియమించు విషయమై నిన్నటిదినము శాసనసభలో సనేక ప్రశ్నలడుగబడెను. కలనల్ చౌదరిగారిని కళాశాలాధ్యక్షులుగ నియమించినటులు, గెజెట్టులో సయితము ప్రకటించబడెను. భారతీయుని ఇట్టి యున్నత పదవికినియమించినందులకు కలుపుకు వారి నభినందించిరి. ఏకారణము చేతనో పిమ్మట మేజరు బ్రాహ్మీల్లు గారిని నియమించుట ప్రకటించబడెను. ఇందుకు కారణమేదియో ప్రజలకు తెలియక ఆశ్చర్యపడుచుండిరి. డాక్టరు రామారావుగారిని ప్రశ్నకు బకలు జెప్పచు, చౌదరిగారిని ప్రభుత్వము వరునియమింపలేదనియు, వారిని ప్రిన్సిపాలుగా నియమించినటుల సర్జను జనరలుగా రొక ఉత్తరువును పొరబాటున ప్రకటించినయి, సర్జను జనరలుగారి యుత్తరువును తాము రద్దుజేసితిమనియు, ముత్రిగారు సెలవిచ్చిరి. పొరబాటున సర్జనుగారిట్టియుత్తరువును బహిరము, ఏమాత్రము విశ్వాసార్హముగ దోచదు. పొరబాటన నేపని నయినను జేయవచ్చును గాని భారతీయు నొకరిని ఉన్నతోద్యోగమునకు నియమింతురని దలచుటకు వీలుండునా? ఇదియే పొరబాటున, ఉత్తరవ్యయగునా? పొరబాటుగ నుత్తరవిచ్చిన వెంటనే దిద్దుకొనవచ్చును. గెజెట్టులో ప్రకటించబడువఱకు ఊరకుండనేల? మొదట నీవిషయమై ముత్రిగారితో యోచించిరో లేదో, ఉత్తరువును వారిసమ్మతితో నిచ్చిరోలేదో, పానగల్లురాజుగారు తెలుపరయి. మేజరు బ్రాహ్మీల్లు గారిని ప్రభుత్వమువారే నియమించిరిని తెలిసిరిగాని, తామీ నియామకమునకు అంగీకరించిరో లేదో, ముత్రిగారు తెలుపరయి. చౌదరిగారిని నియమించుటకు తమకధికార ముగలదని సర్జనుజనరలుగారుదలించిరట. సర్జనుజనరలుగారు పొరబడిరిపో? ప్రభుత్వమువారే సర్జను జనరలుగారి స్వల్పముగ పొరబాటును సవరించి, చౌదరిగారి నియామకము సేల ఖాయపరపరయి? వారి స్థానమున క్షీణబ్రాహ్మీల్లు గారిని నియమింప నేల? ముత్రిగారిచ్చిన జవాబులు కృష్ణముగలేవు. న్యవహరమునయిచ్చి విచిత్రముగ నున్నను లోప మెవరి దయినను, ప్రభుత్వమునకిది గౌరవప్రదము గాజాలదు. ద్వంద్వప్రభుత్వ స్వభావమును గుర్తెఱుగుట కిట్టి నిదర్శనము లక్కరకు రాగలవు.

మతసౌమ్యము

మౌములపేరు చేర్చినమాత్రమున, కరికవరకును విభేదములును వైషమ్యములును మాత్రమే వెకిబొడ గట్టుచుండెను. బాహ్యకేషములకొరకై వివిధమతస్థులును ప్రాకులొనుచుండిరి. కట్టు, బొట్టు, ఆచారములు, సాంప్రదాయములు, మొదలగు వానియందు గల భేదములే మతమునకు ముఖ్యమని పరిగణించబడుచుండెను. మతసారము ఇట్టి బాహ్యవిషయము

లందు లేదు. వివిధమతస్థులమధ్య ఎన్ని భేదములున్నను, మతసారమునందెల్ల కేకీభవి చెవరని, మహాత్ముని యాగమునకు బిమ్మట వెల్లడియయ్యెను. మహాత్ముని మతములవారిని ఏకముఖమునకు దెచ్చెను. ధర్మానుసరణమునకెల్లరిను పురిగొల్పెను. ఆకారణముచేతనే, హిందువులు, క్రైస్తవులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు, బౌద్ధులు, జైనయు మొదలగువారందరును గాంధీమహాత్ముడు తమతమ మతములకుజెందినవాడేయని భావించుట తటస్థించుచున్నది. ఎల్లరకును నాతనిపై భక్తి గుడురుట కిదియే కారణము. మహాత్ముని రాజకీయకార్యక్రమము సంగీకరింపనివారుపైతము, అతని ధర్మపూర్ణమును కొనియాడుచున్నారు గాంధీమహాత్ముడు లోకాతీతపురుషుడని యొప్పుకొనుచున్నారు. మతసారమును గ్రహించుటకు, మహాత్ముడు భారతీయులకేగాక, ఇతరులకుగూడ తోడ్పడుచున్నాడని నానాటికి కెల్లడియగుచున్నది. మతసమన్వయముకొరకై ప్రపంచమందంతటను పృథుటనము సలుపుచున్న అమెరికా దేశస్థులగు రివరెండు హాటుగారు కలకత్తాలో నుపసంసించుచు, మహాత్ముని యుపదేశముల నెంతయు గొనియాడిరి. సర్వమతసత్వమును గాంధీయోగి గ్రహించెనయి, భారతజాతిని నిద్రచండి మేల్కొల్పి పెరచెనయి, హాటుగారు నుడిరి. ప్రాచ్యఖండమునందు నిగూఢమైయున్న తేజమును ధైర్యముతో ప్రపంచమునకు జూపించి, గాంధీమహాత్ముడు కృతకృత్యుడయ్యెననియు భారతీయు లికమీద నిదురనుండిలేచి ప్రపంచమునందర్హస్థానము బడయవలయుననియు హాటుగారు హెచ్చరించిరి. మహాత్మునిసందేశము ప్రపంచమును మేల్కొల్పుచున్నదని హాటుగారి క్రసంగము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. వివిధజాతులును మతసారమును చక్కగ గ్రహించునెడల, ధర్మానులంబనమునకు మార్గమేర్పడును. మతము సిద్ధాంతరూపముననుండక, అనుష్ఠానములోనికి వచ్చినపుడు, ప్రపంచము వైషమ్యరిహితమగును. ధర్మము నిండుకోడతో రాజ్యముజేయుచుండును. ఇట్టిశుభస్థితి చేకూరుటకు, మహాత్ముని యుపదేశములు దారిజూపుచున్నవనుట నిశ్చయము.

బొంబాయి

సమ్మె

ఫిబ్రవరి 7:—ఎల్లడలను ప్రకారముగా నున్నది. మిల్లీ దక్షిణ పోలిసు వారు తిరుగుచున్నార, కమ్మిలొచేనూ కెకరును శుంపులుగా నుడుకులేను. అలలు లేమియు జరుగుటలేదు. మొన్న పండ్లదళాజాతను లూటీచేసి యడ్డంకమ్మిలను ముగ్గును దాదలగా తీర (పెటెన్సి మేజస్ట్రేటుగారు ద్విచారింపబడి 2 బారమాలు, 6 వారములు కఠింక్ష విధింపబడిరి. 300000000 జరిమానాదా విధివిధింపబడెను. తీసి ఫిన్ గిడితరలేను.

హుజూరాబాద్

ఫిబ్రవరి 7:—హుజూరాబాద్ జిల్లాలో అపకేయం జిల్లా వీరి కట్టడి తీసికొనిపోవుటకు ప్రభుత్వమువారి చాల అవునుచున్నది అందువలన ఈ అవును యంత్రం లక్షలకు అను సోదగ్గర డిపాజిటుచేసిన వారి నే హుజూరాబాద్ పోవరి. ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించి,

బ్రిటిషును గూర్చి పరిశుభ వార్తలు వచ్చినను రాజకీయ
తీర్మానములను బట్టి చూచుచున్నది. (మొదటిసారికి) బ్రి
టిష్ గారు బంధువును పంపింప నయినట్లును. ఆమె వర్గాలను
బాధించుచున్నది. ఆమె వర్గాలను బాధించుచున్నది.

భారత శాసనసభలో స్వరాజ్యపోరాటము

“మామాటవింటే సహాయము, లేకపోతే నిరాకరణమే”

నెహ్రూగారి హెచ్చరిక

ప్రభుత్వసభ్యుని నిస్సారమును సమాధానము

రంగాచారిగారి తీర్మానము పై చర్చ

ఫిల్లీ ఫిబ్రవరి 8:—ఈదినమున, భారత శాసనసభయందు, రాజకీయసంస్కరణలను గోరుచు రంగాచారిగారు రుపపాదించుతీర్మానము చర్చింపబడచుండుటచే, ప్రేక్షకులగ్యాలరీ లన్నియు పూర్తిగా నిండియుండెను.

రంగాచారిగారి తీర్మానముపై నను పండితి మోతీలాలు నెహ్రూగారు రుపపాదించిన సవరణపై నను సాయంత్రము 5 గ 30 ని.ల వరకు చర్చ జరిగెను. అప్పుడు అధ్యక్షుని సూచనపై నను సర్ మాల్కము హెయిలీగారి ఆమోదముపై నను, చర్చ రాబోవు బుధవారమువరకు నాపీయుంచబడెను.

రంగాచారిగారు

రంగాచారిగారి తీర్మానమును సహాయించును. “నా ప్రాధాన్యమునందు, భారతదేశమునకు సంపూర్ణ స్వరీపాలనాధికారమును సంపాదించుటకు, రాష్ట్రములందు స్వరీపాలనను స్థాపించుటకు భారతప్రభుత్వశాసనమును సవరించుటకు ఆ అవసరమును చట్టము దీనిని సవరించును అనుచును ఏ సో.రా.శా.శా.మిషను నియమించినదనియు ఈ సభనా సభ్యులు తుదకు గవర్నరుజెనరలుకు శిఫార్సు చేయుచున్నాను.”

రంగాచారిగారు తీర్మానమును సహాయించును అనుట నియమములనెల్ల ప్రవర్తించుచు. సంస్కరణ పరిపాలనను నిర్వహించుటకు ప్రారంభించినపుడు, అధికారతేలికాపాటు మెట్టును దియను వివరించి, ఆ దుండెనలెనే చానుగూడ, సంస్కరణల యభివృద్ధినిచుండి విశ్వాసముతో నుండెను. ప్రభుత్వసభ్యులు సంస్కరణయెట్ల సవరింపబడునై ఖరీదగురించి అనుమానముతో నుండెను. కాని అనుమానము ప్రభుత్వసభ్యుడగు సర్ మాల్కము హెయిలీగారు భారత శాసనసభయొక్క అనుబంధమైన మాత్రమే పట్టును విధింపబడునని అభిప్రాయపడెను. ఈ విషయముపై తాను భారతదేశమున సతిపడే యుడనగు సేతుదూతమే ననిచెప్పెను. ఈ వాక్యములను ఇతర ప్రభుత్వసభ్యుల వైఖరియందు రంగాచారిగారి తునస్సులొని భయములను తొలగించెను. అప్పుడు పండితి మోతీలాలు నెహ్రూ మొదలగు మిత్రుల ఇష్టములకు తృప్తిచేయుగా నాను ముసూర్తిగా సంస్కరణల నిర్వహించుటకు ప్రారంభించెను. నెహ్రూగారివ్యక్తు శాసనసభకు ప్రవేశించినందులకు స్వాగతము తెలిపెను. గత కొలదిదినములుండినా పండితి నెహ్రూవంటి అహంకారుడులతో కలసిమెలసి గున్నాను. వారందరూ గూడ దేశముయొక్క అభివృద్ధి కొరకే పని చేయుచున్నారు. ఒక్క మాత్రం అసహాయవారులతో మాటలాడిన ఈ విషయము దెలియ గలదు.

గాంధీగారి విమరదల

‘రీడింగ్ ప్రభుత్వ చాల రాజకీయ దిద్దుబాటు చేతిలో గవర్నరుచి మహాత్ముడును బ్రిటిషుప్రభుత్వమున కర్మకర్మియగు డునునగు గాంధీగారిని (ఒక కరు: మహాత్ముని అనుము) వదలివెట్టుట వలన చాల నడుపు మగుపరిణామము నునూడెను. అందువలన నీతిశాస్త్రమున చర్చించుటకు పరిస్థితులు చాల అనుకూలముగ నున్నవి అంగ్లదేశములో కాత్మిక ప్రభుత్వము అధికారమున నుండుటచే భారతదేశమునకు మంచి దినములు రానున్నవి అనిచెప్పెను. ప్రజల సహకారమువైపున, అసమ్మతివైపున ఆధారపడి ప్రభుత్వమును సాగించుటకు లోనగుటయే సంస్కరణల శాసనముయొక్క యొద్దేము. సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత పరిపాలనమే దీనిని సాధించునని వేరుగ చెబుటకులలేదు. ఇక వెనుకకు పోవుట అంటూ లేనిమొదల భారతదేశము, బాధ్యతాయుత పరిపాలన మార్గముల నున్నచో అందు విషయమును నిశ్చయించుకొనుటకుగా నిప్పుడి యంత్రమును పరిక్షింపవలసి యున్నది. గత మూడువత్సరముల

లోను, సంపూర్ణ ముసూర్తిగా సంస్కరణల నిర్వహించి కేంద్రప్రభుత్వము సంబంధించినంతవరకు ఆయంత్రము చాలా లోములతో నున్నట్లు చెలిసి కొంటిమి, రీడింగ్ ప్రభుత్వ గతశాసన సభను గించును మనస్థానించినపుడు బాధ్యతాయుత పరిపాలనా మార్గమున కొక మెట్టెక్కితిమని నడిచెను. రెండవ మెట్టెక్కిడి? భారతదేశ మిదివరకు నడిచిన ప్రదేశముమీదనే ముందుకు వెనుకకు నడచుచుండవలెనా?

భారతదేశపు అర్హత

భారతదేశముయొక్క గవర్నరాము నిజముగ బాధ్యతాయుతపరిపాలనమే యగునెడల మన మిప్పుడే అందుల కర్హులము. ఈ రెండును గాని మధ్యవర్తి మరొకటుండవలెను. అచ్చటచ్చట, అధికారము దుర్వియోగ మొనర్చుటం ద్ద, కొన్ని అధికారము అందుకొనవచ్చును. నైపుణ్య, నా నాదేశము విజేతయి, రాజకీయవిషయములలో నచ్చటచ్చట కొన్ని అధికారములను కనుకొనుకొనవచ్చును. కాని దేశము వ్యవహారములను, దేశీయభివృద్ధి మొదలగు విషయములందు, కొంతవరకు యాత్రమే బాధ్యతాయుతపరిపాలన చేర్చుచు మొత్తము తిమను సాధ్యముగాదు. బాధ్యతాయుతభావమును మిత కలగజేసియెడల మేముగూడ నట్టిబాధ్యతను గవ్వరచెదము. మీరు విశ్వాసమును జూపినయెడల అట్టివిశ్వాసమును తిరిగి ప్రభుయెడల జూపబడును. మీరు విశ్వాసము గవ్వరును నెడల మిమై విశ్వాసము గవ్వరచెదరు. బాధ్యతభావమును గవ్వరును నెడల తిరిగి బాధ్యతను గవ్వరచెదరు. ప్రస్తుతపరిస్థితు లధి: కాలము సాగకాలపు. దేశమంతయు స్వరాజ్యమునే గోరుచున్నది. మరి ఇతరము నేమాకిమును అ గీరంపను. పత్రికావోదయమును తన వోటుయొక్క విలువ దెలియను. ఒక్కొక్కవోటురు స్థానమున వోటులె సూరేనీయది ప్రజలకు వోటుయొక్క అర్థము దెలియను. ఈ తీర్మానము, భారతదేశముయొక్క శిశ్మయమున దే పునానైది. ఈ కోరిక నా, రీడింగ్ ప్రభుత్వమే వినిపెట్టెదని చాడు నత్యుక్తము గలదు. సర్ లేజు నాదేవుడు ఎవరైనా అధికారమును వదలినప్పుడు తరువాత పభుత్వములయి చాలా దుర్బలము గా నున్నదనియు ఎక్కువకాలము పనిచేయ వలదనియు నుడిచెను. స్థానిక ప్రభుత్వములలో కొందరు యనుభవము గూడ నెట్లున్నవని నాను దెలియను. ఈయంత్రమును చురించి చాడు స్వామభివములేను. ఈయంత్రములునుగల గ్గాను గోడలలోగల సంపర్కముతోనే నేను జెప్పచున్నాను. పనిచేయు కేక్రిగల యంత్రము గలవలెని మారక. ప్రవర్తనసమర్థతతోను, సహకారముతోను ఇట్టియంత్రమును సంపాదించువలెనని మారక. అసహాయోద్యమముయొక్క నిజమును రహస్య మిదియే. విజేతములందు ఉధి: వేకేస్థానమును దేశమునందును దేశములొని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును గావలెనని గోరుచున్నాము. ఈ కోరికను ని రించుట మహాశీలము (హార్డ్ థింగు)

ప్రభుత్వాభిప్రాయము- హెయిలీగారి ప్రత్యుత్తరము

ఈ ఉపపాదనము పైని ప్రభుత్వాభిప్రాయ మెట్లుండెనో చెప్పెను. సర్. మాల్కం హెయిలీగారు ప్రధానమున నైనది. రంగాచారిగారు నూచించిన వాతావరణమును బోషించుటకు తానెట్టి లోమమును చేయనని హామీచెప్పెను. ఈ చర్చకు రివరేడినుండి ఆపియుంచుటవలన సారాంశ మయియున్నదియను యేకముఖమునకువచ్చునని ఆయన కలంచెను. కాని నేను చర్చకు వచ్చుచున్న ఉపపాదనలను జూడముండు అట్టివెన్నియో గలవని ఆయన కనుకొనెను. రంగాచారిగారి తీర్మానము సాధ్యమైనంతవరకు భారతదేశమునకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును అధినివేశస్వాతంత్ర్యమునొసంగవలెనని కోరెను. ఈవాంఛిము ముందు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య విషయము స్పష్టమైనదియు, గృహసంబంధమైనదిగా నానించును.

అధినివేశస్వాతంత్ర్యము

భారతదేశము అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమునకు సిద్ధముగ నున్నదను ప్రధానవిషయమును గూర్చి నేను మాన్యుచు దెల్పెదను. ఆ విషయమై మాత్రాభిప్రాయమును గూర్చి యెవరికిగాని సం దేహము లుండుటను మేము సహించవలెను. ఇం దెందరికో సంబంధము గలదు. భారత స్వదేశీసంస్థానములు గలవు. ఈముఖ్యవిషయమునుగూర్చి వారి యభిప్రాయ మెట్లుండబోవనో నేను జెప్పవలెను. ఇదివరకువలెనే బ్రిటిషుపార్లమెంటుకు బాధ్యతగల్గి యున్న రాజ్యపరిధిలో గాని లేక భారతశాసనసభకు బాధ్యతగలపొందిన ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకులతోగాని వ్యవహారసంబంధములు జరుగుచుండు విషయమును వారు తెలిసికొనగోరెదరు. ఇకను యూరోపియమున వాటిజ్యమును జేయుటకై పెద్దపెద్ద మొత్తములను ఇండియాలో పెట్టుబడిపెట్టి యుండున బాధ్యతాయుత వృద్ధిచేసికొనుచున్నవారును, నీవిట మిలిటరీ సర్వీసుల వారను, త్వరలోనే భూత్రిగ మార్పుజరుగనున్న విషయమును తెలిసికొనగోరెదరు. ఇంకను విశేషసంబంధము గలవా రెందరోగలరు. స్వల్పసంఖ్యాకాకు లికనుగలవు. ఇందుసంబంధము గలవా రెందరును భారతప్రభుత్వముయొక్క ప్రోత్సహించబడినటుల గలవనియుచూ, బ్రిటిషుప్రభుత్వము అదాని సహమతించునా, యని తెలిసికొనగోరెదరు.”

అధినివేశస్వాతంత్ర్యము -

బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము

సర్ మాల్కం హెయిలీగారు నేడు భారతదేశ స్థితి యెట్లున్నదో సంపూర్ణముగ పరిశీలించుచు ప్రత్యుత్తరమును దొడగెను. ఆ యుహములలో గావించిన ప్రకటనమునందును, భారతప్రభుత్వశాసనముయొక్క ప్రీ అంబిటాన్సు ‘బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము’ అను వచనమును తూచాగా జేయబడి నని ఆయన విశదముజేసెను. అధినివేశ స్వతంత్రప్రభుత్వము బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము కన్న విభామైనది. అధినివేశస్వాతంత్ర్యము క్రింద ప్రభుత్వ నిర్వహణములు శాసనసభకు బాధ్యతను వహించుటయే గాక శాసనసభకు అధినివేశ రాజ్యములు, యిప్పటి దేశములు అనుభవించు స్వత్యము లన్నియును గల్గియుండును. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వముకుండి న్యాయముగ అధినివేశ స్వపరిపాలనను బహిర్గతము గావచ్చును. దానినుండి యిట్టి అభివృద్ధి గలుగవచ్చును గాని రెండికిని భేదము గలదు.

గాంధీ మొదలగు భారత ప్రభుత్వ శాసన మండల దెల్పివిధమున బ్రిటిషు రాజ్యాంగవిధానమును వివరించి, అభివృద్ధి అంతరము వెనుక అంతరము మెట్లు మెట్లుగా జరుగుచుండెనెనని శాసనమునందు గలదు చెప్పి అయ్యది భారత నాడుకు అంగీరించి రని దెల్పెను. వెనుకటి భారతశాసనసభ వారంపిన విజ్ఞప్తియందు త్వరలో సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము కావలెనని యొ కోరెను. 1917 లో జరిగిన కలకత్తా కాంగ్రెసులో నీ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము విజ్ఞప్తిలో అనగా 1933 జూలైకి రావలెనని కోరబడెను. దేశము సంసిద్ధము గావలెనను కారణముచే అంతరము వెనుక అంతరము ప్రకార మభివృద్ధి జరుగుటకు దెసాం టమ్మ జాయింటు కమిటీయెనుట చెప్పకొనెను. 1918 లో జరిగిన ఫిల్లీ కాంగ్రెసునందు పండిత మోతీలాలు రాష్ట్రములందు బాధ్యత బాటుని తృప్తి దెల్పిరి. జాయింటు కమిటీ యెనుట కాంగ్రెసు ప్రతినిధిగ వచ్చిన పటేలుగారు వెలునె సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము గావలెనని కోరవండ 10 సం॥ ములైన విదప పరీక్ష జరుగుట కంగీకరించి 15 సం॥ ములలో సంపూర్ణ బాధ్యతను గావలెనని కోరెను. (నవ్వు) క్షీ॥ క్షీ॥ తిలకు గారు మధ్యమధ్య పరీక్ష జరుగుటకు ప్రతిపాదనము దెల్పి ప్రధమపరీక్ష కంగీరించి 15, సం॥ ల హద్దు నంగీకరించెను. జిన్నాగారు మస్లింలకు పక్షమున మాట్లాడుచు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము గావలెనని గాని సత్వర బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము గావలెనని కాని కోరెరెరి (మరల నవ్వు) ఇప్పుడు ప్రధానామాత్యుడుగ నున్నవారు 1917 లో నువ్వనించుచు, భారతదేశమునందు ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వమును ప్రవేశపెట్టుట మంకం మందముగ జరుగునట్టిదనియు, కష్టమైనదనియు అంగీరించెను.

అంతరముల ప్రకారము మార్పుజేయుటను అందరును అంగీకరించి యుండగా యిప్పుడు 1924 లో అంతరముల మాట అనలే లేకుండజేయవలెనని సర్ మాల్కం హెయిలీగారు పవస్య సింపజొచ్చి. ఆయన రంగాచారిగారు క్రిందటి భారతశాసన సభలో గావించిన యుపస్వాసములనుండి, భాగముల నుద్ధరించి, ఆయన అప్పుడు యా అంతరములపద్ధతి నంగీకరించినటుల జేర్చి చెప్పెను.

సభ జేయకుండిన పనిని జేయుటకై మేమిచటికి వచ్చితిమి. మేము అసహాయవాదులమనను, మేము చెప్పనది మీరు వినుట కంగీకరించలేని మీతో సహకారము జేయవచ్చును. (వినుడు వినుడు) మేము చెప్పనది మీరు వినుటకంటేనే మేము పురుషులమే, పౌరుషము గలవారము. మాచాక్కులు మా కుండును. మేము అసహాయవాదులుగనే యుండుము. (వినుడు వినుడు) ఇది బెదిరింపుగాదు. ఇది క్రొత్తగ జెప్ప విషయముగాదు. మేము శాసనసభల కావల నిశ్చితోద్దేశముతో పనిజేయుచుంటిమి. ఇప్పుటికిని అదే ఉద్దేశము ను గల్గియున్నాము. ఆ ఉద్దేశము న్యాయసమైక్యమైన దనియే మేము తలంచుచున్నాము. అధ్యక్షా, మేము విధ్వంసక పక్షమువారమని చెలుపబడెను. మేము దుష్టవిషయములను విధ్వంసము జేయచున్నామని మాత్రము అంగీకరించెదము. తప్పుగాని, ఒప్పుగాని ప్రస్తుత సామ్యములు దుష్టము లనియే మాయాభిప్రాయము. అందుకనియే అందరముచు సమావేశమై, ఒకరిమాట లొకరు విని, చర్చించి నిశ్చయముచు బడయవలెనని మేము కోరితిమి. వింటిరా సరియే మంచిది. లేకున్నయెడల మేము భేదభావములతోనే యుండుము. విషయము లన్నియును స్పష్టముగ తెల్పుబడును."

అంతట తుడితుడు సర్ మాల్కం హాయిలీగారి వాదములనుగూర్చి చెప్పి (బిటిషుప్రజలకు యేమిటో చెలియకుండునా) రియూ దాగిలిమూతగ నున్నదనియు జెప్పిరి. బిటిషారి (పేషన్సు లేవండనే యేమిచేయవలయునో భారతీయులు నిశ్చయించు కొనవలయును. కాదుచేమిట సభయందు ప్రాతినిధ్య మందరకు నందవలయును. ఇదియే మాఖ్యవిషయము.

హోమెంబరుగారికినే తుడిత నెహ్రూగారుగూడ భారతదేశములో మాఖ్యులైన వారు చేయవలసినదాని కంతకును అంగీకరింపలేననియు, అందుకనియే ఆయనదానిని కోరెననియు జెప్పిరి. ప్రభుత్వవిధానము యొక్క చిత్తము భారత ప్రముఖులుగూర్చి అనెట్లేయందు తగిలింపవలయును. భారత సంస్థానముల ప్రతిభలు గూడ యీ రాండుపేటలసభయందు ప్రాతినిధ్యము లగ్నియందవలెనని స్పష్టత మొనంగెను. సివిలు సర్వీసును భారతీయులవలయు జేయవలసినదని హైదర్‌అలీకు ను మహమ్మదీయులకును తగవులండియేతినని ఆయనచెప్పెను. హోమెంబరుగారు విచారణజేయుటకు బెట్టి మరతులనుగూర్చి చెప్పిన అభిప్రాయములను మరల ఆలోచింపవలయునని తుడిత నెహ్రూగారు కోరిరి. (హర్షము)

సర్ కాంటెలు రోడ్డు

రోడ్డుగారు అన్ని ప్రతివాదవలను ఎదిరిరి. తుడిత మోతీలాలు నెహ్రూగారును, స్వరాజ్యపక్షముగారును క్రింద టిసభలో ప్రవేశింపబోవుట సభకునవ్వమరయు, ఇప్పుడు వారికి స్పష్టత మొనగుచుంటినినియును నుడిచెను. భారతప్రభుత్వ శాసనము మంచిదని యెచినను కాదని యెచినను, ఆచరణలో నది గానించుచున్నది. బాధ్యతాయుత పరిపాలనను విచారించి ఎక్కువజేయుటకు గాని, సుఖించుటకు గాని, కష్టించుటకు గాని ఒక రాజకీయమును నియమింపబడునని అందు చెబుట బడెను. మెట్లుమెట్లుగా మాత్రమే అభివృద్ధి సంకుటకు వీలగును. భారతీయుల జేమాభివృద్ధిలకు బిటిషు పార్లమెంటువారు బాధ్యులు. అందుచే సంస్కరణల యభివృద్ధినిగూర్చి గోరుటకు ముందు, ఇదివరకొనగలగిన అభివృద్ధిలకు సరిగ నుపయోగించుటకు సహకారము గవ్వమరయు మొదలగు విషయములందు పార్లమెంటువారికి నవ్యుత్తు జేయుట భారతీయులధ్యమము. అప్పుడు పార్లమెంటు వారు తమ బాధ్యతను రాజకీయ కమిషనువారి, కొనగలగలే గాని మరియొకరి కా బాధ్యత నొసగ జాలరు. అట్టి తరీకి సభ యందొక భాగమువారు తమ వాదనలను రాజకీయ కమిషను నెడకు చెబుటకు అనుమతిని జూపుటెందులకు తమవాదనా నకు బలమగునాధారములు లేకపోవుటమాత్రమే ఇందుకు గారణమై యుండవలెను.

రాష్ట్రము - ద్వంద్వపరిపాలన

ఇప్పుడు స్థానిక శాసనసభలలో అధికారతరస్థులు మంత్రిల బలపరచుటయందు సభ్యులలో పరస్పరసహకార భావము గానించుట లేదు. బాధ్యతాయుత పరిపాలనకు

ప్రధానాధ్యక్ష కమిషను నీ విషయము అభావ మయ్యెను. బెంగాలును గూర్చి నుడిచెను, ఆరాష్ట్రము సంస్కార గాష్ట్రీకుపరపరిపాలన కర్మమైందిగాదు. ఇతరరాష్ట్రములలో కంటే బెంగాలుందు ఎక్కువ సేరము జరుగుచుండెను. సాంఘిక విభేదములు మరయుకమియము. ఈవిషయముగూడ పార్లమెంటువారు గవనింపవలెను. ఇండియాను సివిలు సర్వీసుందు భారతీయులసమస్య మరయుకటి ఎట్టిచర్యయు దీసికొనక పూర్వము యందుగా నీసమస్య పరిష్కరింపబడవలసి యున్నది. ఈ విషయము రాజకీయవిధి కార్యవిధాన సభ్యులకును అందు మాఖ్యముగా సర్ మాల్కం హాయిలీగారును, సంస్కరణల బల ప్రద మొనర్చుటకు గానించిన ప్రజాస్వామ్యులకు ప్రశంసనీయులు. (హర్షములు) ప్రస్తుతరీత్యానాలో నన్ను కోరికను గోరుటకును కాలము తరివ్వము గాతెను. భారతప్రభుత్వశాసనము లోనే నిర్వహించుటగిచ్చి చాలకలవు. బిటిషు ప్రభుత్వ నిర్వాహములోని సాంప్రదాయములను (కేసెన్సు) అన్నిటిని ఈదేశము వగుడ నేర్పరుతలసినవని చాలగలదు. విధ్వంసన విధానమును తదివెట్టి నిర్వాహవిధానము నవలంబి పడవలెనని కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకన్ని విమర్శించుచున్నాను. అప్పుడు ముందుగాను యూపియముగూడ గలసి సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును సంపాదించుటకువలసి ప్రతిపత్తింపవచ్చును.

దేశీయాంగసభ్యుడు

దేశీయాంగసభ్యుడు లేచి, ఈవిషయమున ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయములను తిరిగి స్పష్టికరించెను.

1919 సం॥ భారత ప్రభుత్వ శాసనముయొక్క ఉపోద్ఘాతముందు, దెలుపబడిన మాత్రమున ప్రభుత్వముదాని విధుల జాలరు. క్రమ క్రమముగా బిటిషుఇండియాలో బాధ్యతాయుత పరిపాలనను నెలకొల్పుటయే తమ విధానమని అందు దెలుపబడెను. ఈ శాసనము శాసనసభలో నెట్లుటలో గల లోపములను గూర్చి విచారించుటకు రాష్ట్రీకు ప్రభుత్వముల సహాయముతో నొక విచారణసంఘమును నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించెదరు. ఆ సంఘము వారు నూచనలను నిర్దేశించిన తరువాత వానిని పార్లమెంటులో నివేదించుటకు పూర్వము శాసనసభయందును ఇతరచోటయందును వానిని చర్చించుటకు సంపూర్ణముగ సహకారముల నొసగవలెనని భారత కార్యదర్శిని ప్రభుత్వమువారు గోరెను.

సర్ పూర్వోక్తమదనము:— అయితే నిది ప్రభుత్వము వారు దిపార్టుమెంటుగాజేయు విచారణయనియెంచవచ్చునా? సర్ మాల్కం:— అవును.

దొరస్వామి అయ్యంగారు

సీ. దొరస్వామి అయ్యంగారు నెహ్రూగారి సవరణను బలపరచుచు, తనసవరణ నుపసంహరించుకొనెను. భారతదేశము బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నందునెడల ఈ దేశమున పరిశ్రమలకు నెచ్చించిన యూపియముల మూలము. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము క్రింద భారతీయ మాలధనుకంటే నురక్షితముగ నుండునని నుడిచెను. భారతదేశములో జాతీయప్రభుత్వ ముండునెడల, స్వదేశ సంస్థానముల కన్న వ సౌఖ్యము గలుగును. భారతదేశములో హిందూమతానుభూతి మైత్రిత్ర దాదాస్థిపదీపోయినది. ప్రజాసామాన్య మిప్పుడు చాల అభివృద్ధి నందిరి. వారందరు స్వరాజ్యమును గోరుచున్నారు.

గౌరుగారు

దేశీయాంగసభ్యుని యుపన్యాసము చాల ఆభాగంకరముగ నున్నదని గౌరుగారు నుడిచిరి. దేశీయాంగసభ్యు డన్ని విధములగు విచారణకు ప్రాతినిధ్యమును జూపి, ప్రభుత్వాధికారులు దిపార్టుమెంటుగా విచారించవచ్చునని మాత్రము నూచించెను. అట్టివిచారణయే ముఖ్యార్థముగ ప్రారంభింపబడెననుకొనెను. వారు నివేదించు తియూజేసి సంపుటకు చాలకాలము పట్టును. అప్పటికి 10 వత్సరములు ముగియును. ఈ విచారణలకు నెట్టి లాభము గలుగుననియు మనకు ప్రూచి లేదు.

మాంటాగూగారు పార్లమెంటును దువస్యనింపుచు పరిణామమునగా సాధ్యమైనంత త్వరలో గమ్యస్థానమును జేర్చుటకు ద్వేషింపబడవలసి నుడిచెను. భారతదేశ ఆర్థికరక్షణకై యిందు నెనుకబడియున్నదను కారణముచేత బాధ్యతాయుత పరిపాలన నొసగుట కంటకము గలుగరాదని మాంటాగూగారు నూచించిరి.

సర్ కాంటెలు రోడ్డుగారివంటి, అభివృద్ధినిమఘులు అందగా (సర్వు) రాండు పేటల సమావేశమువారు సంస్కరణ యభివృద్ధిని గూర్చి ప్రత్యాశికున తియూజే జేయజాలరు.

గౌరుగారు ఒక సవరణ నుపసంహరించిరి. ఈ సవరణ, ప్రజా ప్రతినిధుల సమావేశ మొనర్చుటలేనని కోరుచున్నది. ఈసవరణ "ప్రస్తుత శాసనసభల రద్దు జేయలే" నను నొక్క విషయమున దప్ప, మిగిలిన యన్ని విషయములలోను, నెహ్రూగారి సవరణను బోలియున్నది.

జిన్నాగారు

నెహ్రూగారి సవరణను బలపరచుచు, ప్రభుత్వ సభ్యుని ప్రభుత్వ మాతాభంగకరముగ నున్నదని యెంచు వారియభిప్రాయమున పార్లమెంటు ను నుడిచెను. భారత ప్రభుత్వశాసనమును సవరించుట యొక్క ఆచర్యకతను ప్రభుత్వ సభ్యుని యుపన్యాస మంగీకరించుచు, దిపార్టుమెంటు విచారణను నూచించుచున్నది. కాని విచారణ పద్ధతి యందు మార్పు జ్ఞిశను వారితో నేకీభవించుటలేదు. ప్రభుత్వము వారిస్థితియు కార్యనిర్వహకవర్గమువారి రహస్యభవములలో తియూజేయబడును. దానిని శాసనసభలయెదుట నెట్లుటకు పూర్వము భారత కార్యదర్శి యెదుట నుంచబడును. ఇది బండిని ముందువెట్టి ఎడ్లకు నెనుకని లిపి పట్టున్నది. మోతీలాలుగారు నూచించిన పద్ధతియే ఇందుకు చాల తగ్గి యున్నది. దేశమునందలి నుప్రసిద్ధ ప్రతిభాశాఖయను శాయత్తులు తమతో నుండవలెనని భారత ప్రభుత్వమువారు గోరుచో రాండు పేటల సమావేశము నొనర్చవలెను. వెంటనే బాధ్యతాయుత పరిపాలనను గోరుటలేకు బాధ్యతాయుతపరిపాలనను స్థాపించుటకు వెంటనే చర్యదీసికొనవలెనని మాత్రమే తీర్మానము గోరుచున్నది. (రంగాచారిగారు:—వినుడు వినుడు) సంస్కరణలు విఫలమైనవి, తిరిగి సంస్కరించుట తత్వరపరము. దేశీయాంగసభ్యునివాక్యములను, సరియగు విధమున నేను గ్రహించెనుగాని, సమయానుయాయము లేకుండ ప్రభుత్వ సభ్యునికి ఉద్దేశ్యములను ఆపాదించువాడనుగాను. ఈవిచారణ పద్ధతియందు మాత్రమే నేను ప్రభుత్వమువారితో విభేదించుచున్నాను. రాండుపేటల సమావేశ మొనర్చుకద్దతి ముచిదను భావముతో దీనిని బలపరచుచున్నాను. అంతకంటే చుంచియు పాఠమును నూచించునెడల దానిని బలపరిచెదను. ప్రస్తుత శాసనసభను రద్దుజేసినచో చాల కష్టమయ్యవలయును. సంస్కరణలక్రింద ఎన్నికల అధికార ముదిన వోటర్లు అంగీకరింపని యెడల నీసంస్కరణలు, అవి వ్రాయబడిన కాగితము ముక్కల విలువగూడ జేయవు.

దుమాసియా గారు

దుమాసియాగారు తీర్మానమును బలపరచుచు దాదాభాయి నౌరోజీ, సర్ ఫిరోజీ మహమెదా తా మొదలగు మహాపురుషులేర్పరిచిన సాంప్రదాయములను గాపాడవలెనని నుడిచెను. వాత్సర్యాజ్యము గావలెను. కాని క్రమక్రమముగా మజిలీలతో నీయాద్యము నందవలెను.

టి. యి. మాయురు

ఈతీర్మానము వెంటనే బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమును గోరుటలేదనియు బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమును స్థాపించుటకు చర్యలను మాత్రము వెంటనే దీసికొనవలెనని కోరుచున్నదనియు గవ్వమరచుటకు ప్రతిక్షము లొనర్చుబడినది. ఈరాంజీకిని గాకు భేద జాగానించుచులేదు. ఈవిషయమును నిశ్చయించునధికారము భారత ప్రభుత్వమువారికిలేదు. బిటిషుప్రభుత్వమువారికి నేడు, బిటిషుపార్లమెంటువారికిగూడ లేదు. ఒక్క బిటిషుప్రజలకు మాత్రమేగలదు. ఇటీవలనే నేనింగ్లండులోని విషయములను జూచినచిట్టిరి. ఆంగ్లప్రజలు తమస్వంతస్వరహరములకంటే గూడ ప్రాచ్యదేశాభివృద్ధియందు వెక్కువ యుత్సాహమున క్రద్ధము గవ్వమరచుచున్నాను. ఆంగ్లప్రజలు కొందరు, భారతదేశసమస్యను, మొనపటోమియంతరి చాలచిట్కనుసమస్యగా చర్చించుచుండుట వాకార్యమును గలిగించెను భారతదేశమునుగూర్చి అచ్చటప్రజలకు బోధించి ఇరుదేశములకును పరస్పర సరభాగిప్రజాముల గుర్తుప్రతిష్ఠించు చున్న వారిలో చాలమంది రైల్వే సివిలున్యాయము భారతదేశమున తమజీవిత మంతయును సేరయించు భాగపోసినవారను గలరు. బిటిషుప్రజలు, అందరికును స్వాతంత్ర్యము గావలెనని గోరుకర్మభావముగలవారు పరిణితులు పరిపక్వమైనయెడల భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన నొసగుటయందొక్కదినమైనను వారు అలస్య మొనర్చరు. భారతదేశమున వేర్వేరు రాజకీయపక్షములవారు పరస్పరముకలహించి చెడవని వారు భయపడుచున్నారు. ప్రజలు నిర్భయముగా ఉండే ప్రభుత్వమునందు సంస్కరణల ప్రవేశ పెట్టుటలకు నెట్టివీరములు గలరునో దెలుపుటకు నెహ్రూ అరాజకము యెదుట గానించుచునే యున్నది. భారతదేశమును, ఆరాజకమునకు గురిగాకుండ కాపాడవలసిన బాధ్యత బిటిషు పార్లమెంటువారికి

కర్నూలు మండలము—నాగలాపుర ప్రాంతపు క్షామపరిస్థితులు.

[illegible]

గలదు. ఎంతగభీరోహశ్యాసములను ఆక్షేపకు సమాధానము
సగజాలవు. భారతదేశమున ప్రజాప్రతినిధుల సభయొకటి ఇది
గవలెననియు, అసభవారు సంస్కరణ మార్పులను నిర్ణయించి
దగనియు, పార్లమెంటుల నిష్పాదించి మార్పులు చేసి
పార్లమెంటువారుక దానిని కాననమున నంగీకరింపవలెనని
యు ఈ తీర్మానము గోరుచున్నది. ఇట్టివిషయము నిదివరకెక్కు
దైవి వింటిగా? (వింటిమి వింటిమి, బిల్లండు, అప్రేలియా, దక్షి
కాఫ్రికాల ప్రభుత్వనిర్మాణముల విషయమేమి? అం లేదు) ఈ
సందర్భమున బ్రిటిషుపార్లమెంటు చరిత్రేమియు అధికారమునగు
టలేదు. అసభలూ బ్రిటిషుపార్లమెంటుకు గూడా ప్రాతినిధ్యము
సగరాదా?

(ఒకరు:—అవును (ప్రాతిభ్య మె సగ బడును) కేంద్రభృ
త్వమున బాధ్యులను : : కేక పెట్టుట : : వ్యయము వయము నాకు దే
లియును. రాష్ట్రములకు సంబంధించిన కమర్సు హాయిలీగాకు
గానించిన ప్రజలను చాలమదహనుకావును, ప్రస్తుత
ప్రభుత్వమును నడపుట యందలి కష్టములను నుంచి మదరాసు
రాష్ట్రము చాలకాలమునుండి గోరుచున్న కోరిక నీ బాధానము
నఫల మొనర్చుచున్నది. మదరాసు రాష్ట్రము యొక్క భావి
స్థితిని గురించి విశ్వాసముతో నెదురుచూచుచున్నామని దెలిపి
నపుడు చాలమంది అధికారుల భావములకు దోపుచున్నాను.
(మదరాసు సభ్యులు వినుడు వినుడు) ఆరాష్ట్రమున మంతులు
చాల అదృశ్యము నిర్వహించుచున్నార కాని బెంగాలు
బాధ్యతాముత ప్రభుత్వమున కర్హము గాదని శర్. కాంబె
లోడ్సుగారు తెలిపిన విషయము కాకు విచారమును గలిగించిన
ది. ఒక పోతుగురాష్ట్రము వెనుక బడియున్నచో మదరాసు
రాష్ట్రముయొక్క అభివృద్ధికి నూడే భంగములుగలవచ్చును
పండిత పెహూగారి తీర్మానము వెనుకనున్న ప్రతిరోధిభావపు
బెనరింపు ఆచరణయందు పెట్టుదడ దని ఆ కేం చెదను. అట్టి
విపత్తే సంభవించి కాననపథము శిథిల మొల్యుచో, అట్టి విధ్వంస
నాశుల ఆశయము లన్నియు ఆశ్చర్యముల క్రింద కష్టమి
పోవును.

చర్చ నిలిపి వేయబడుట

ఇప్పటికి సాక్షులము 5 x 30 నిల అయ్యెను. ఇక
యాంక్షపున నూచువైన నీచవును బుధవారమున తిరిగి సా
గించుటకు సభ వారంగీకరించిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను.
తిరిగి సోమవారము సమావేశమగును. (అ. 12)

వెలింగుటన్ సినీమా

9-2-24 కనివారము నుండి 16-2-24 లేదీ శుక్రవారము వరకు
సాగి 6-15 గంటల కంటే ఎక్కువ సమయము. రాత్రి 9-30
కని, అదివారములందు 6-15 గంటలకు కూడ యూనివర్సిటీ
జమీగాంటిక్ వందరు చాప్టరు అటు. 18 దినములలో ప్రపంచము
చుట్టుట. వినియండ్ సాండు రెండవవారము

విలియం డెస్సాండు

అను ఆట పదర్శింపబడును.

ఉపకథలు 4, 5, -6

ఇంటర్ నాషనల్ స్కూలు, హాస్యముచూపబడును.

అనుభవము

“భారతపరిశ్రామికపరిస్థితి”:- ఈ పిలుపును చూచినపక్ష వారి యాచనాశ్లోకం కు మించిర భారతవనంను డి. హెచ్. చంద్రగారు ఒక కవితను సోమవారం 11వ తేదీ సాయంత్రం 5 గం జదివెదరు.

భూతదయ: - సోమవారము సాయంత్రము 6-30 గం.
హిందూకుంభము పాఠశాలలో, (మాబయి) ఎస్. సి. రంగ
స్వామి ఆశ్రమంగాను భూతదయ సమన్వయ కమిటీ సభ్యులు, జి. ॥
వి. కళానాథంబాచార్యులుగా భూతదయ సమన్వయ కమిటీ సభ్యులు.

భారతీయ జ్యోతిష శాస్త్రము:— శేషటి దినము
సా ౪౦౬ము ౮ ౫౦౬లకు మైలపురము వి.ఎస్. హైస్కూలు
వందు గౌ.శ్యామ్ వి. గామేశ్వరి గారి అధ్యక్షతీంద దైజ్ఞ గర్వ
భౌమ. జగద్గురు శ్రీహోధాన ద భారతమతాచార్య మహాస్వామి
వారు పర్యవేక్షించిరు.

ఉపన్యాస కాలక్షేపము:—మద ను మాత్రము పే
 య పూదాలివీధి కృష్ణుని కోవెలలో ఆరుగళ దూరు శ్రీమాన్
 కరవత్తు రామానుజాచార్యులగల్ల యిప్పుడు జాగుచుండు
 తిరుప్పావ్రు ఉపన్యాస కాలక్షేపము 10-2-24 తేదీన వుదయం
 7 మంటలు మొదలు 9 మంటలవరకు నిండాదిపర్కగా చాత్తు
 మన జరుకుటచును.

అంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజము:— సంవత్సరము
 క నమయించు అదివారము 10 వ తేదీ నాయుట 6 xంటలకు
 రావునూడూర్ సర్ కూ. వెంటర్లెడ్డి కామయగారి ఆధ్యక్షుని
 కింద ఈ సమాజము భాసమహావిప్లవ 'మాతవాక్యము' ను
 శ్రీకృష్ణరాజువారమును, కళ్యాణులూరులోని కొన్ని భాగ
 ములను (వెంటెన్స్) కాలేజీ ఇంగ్లీషు మదియను ప్రయోగింప
 నున్నది. కనుక ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి తెల్లర: చేప్పి, ఆంధ్ర
 విద్యార్థులను ప్రోత్సహించెదరని ప్రార్థించుచున్నాము. టెక్కె
 ట్టు అమృతవసు పూనూరు పోలెడ్డి కాలేజీ.

ఒక ఆత్మహత్య:— సాకాశే, నాట్టుపల్లెయారు
కోవిలపీఠా నంగయార్గరను అను బోగపుర్య నిష్పడడం
ఒకత్రాటిని ఉరిపోసికొని ఆత్మహత్య గావించుకొనెను. ఆమెకు
స్త్రీలలోగనా అధికమాగా బాధించుచుండుటయే యందులకు
కారణ మని డెలిజరుచ్చెను. ప్లరరు బబారు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు.
అనునరమకు విచారణ జేసి ఆత్మహత్య గావించుకొని నని తీర్పు
జెప్పెను. విచారణముయందు ఎ.ఎన్. రామణు అను అనుమాని
వాది జ్యూరరుగానుండెను. ఇన్స్పెక్టరుగా రామణును జూచిన
తోడనే, ఇష్టపడక వేరొక రాస్టానమునం దుండలెని గోరిరి.

మహాత్మునివిడుదల

అఖిలభారతజాతీయ ప్రార్థనదివసము

బహిరంగసభ

తిరువల్లి కేణి సముదతీరమున

10-2-24 ఆదివారము సాయంత్రము 3 గంటలకు

చెన్న పురిచందల అన్నిభాగాల గెనుసంఘమువారి ఆదరణ
క్రింద, అఖిలభారతజాతీయపార్టీన దివసముగ నిర్ణయించబడిన
ఈ నెల (ఫిబ్రవరి) 10 వ తేదీ అదివారము సాయంకాలము
5-30 గంటలకు తిరువల్లి క్షేత్రము దుర్గమున నొక మహాసభ
జరుగును. ఆ సభకు చెన్న పురివాసు లెల్లరుచివ్వసి మహాత్ముడు
కాలాగార విముక్తుడైనందుకు దీనియొనందమును బ్రకటించు
చు, ఆయన సత్వర సంపూర్ణాశ్రయముబొంది మరల జేతనేవా
రిత్యుర దగుటకు సర్వోత్కృతుని బ్రార్థించ వేడుచున్నారము.

అంధులకు బ్రత్యేక వేదిక గల్పింపబడును. సాధ్యమైనంత
వరకు ఉపవ్యాపారికాంధ్యమును తీర్చును. అంధుభావమున
జరుగును. అసభ్యులకు అంధుభావమును తీర్చును. సభ్యులు
వేరైబడుదురు.

శంకరు యోగముల భజనలతో గూడ మహర్షుని పట్టి
మాను యూరేగించుచు మధ్య గింటిలను వార్జిలవృక్షముండి
త్రైదేవి సమైదరిరమునను బోవుదురు.

గదె రంగయ్యనాయుడు,

కార్యదర్శి.

శ్రీమైలవరం బాలభారతి సమాజము-పాదు
కాపట్టాభిషేకము:--- ఈ సమాజమునా రీసాక్షమును
యీ నెల 7 వ తేదీ గురువారమునాన సాక్షం కాలము విజ్ఞోరి
యౌపురమందిరమున బాగుగా ప్రదర్శించిరి. దానినే మరల ప్రద
ర్శింపఁదెనివ కలపురు మిక్కులుకొరకుచే రేపు (10 వ తేదీ ఆది
వారము) సాక్షం కాలము 5 గంటలకు గోవిందప్పనాథుడు వీధి
లోనున్న సౌందర్యమహాలలో ప్రదర్శించెదరు. కాన 7 వ తేదీన
ఈ బాలకమును చూడ బాలకపోయిన వారందరును రేపు
ముఖ్యముగా వల్లిమాది ఆనందింపగలవని నమ్మెదము. వీరు విజ్ఞో
రియౌపురమందిరమున ఏర్పాటు చేయకముందే కొన్నితేదీలు లి
తరులచే నేర్పరుచు కొనబడినందున వానిని మిసహాయించియే
హాయింపమానులు వీరికిచ్చిగాన నీ బాలకము చూడ్రము రేపు
సౌందర్యమహాలలో ప్రదర్శింపబడుచున్నది.

తిరుత్తని జ్యోతిషాలయము - ఒక సవరణ:-
 నిన్నటి ఆంధ్రప్రదేశ్ 5 వేదీలో మూడవ కాలములో ప్రక
 టింపబడిన యాచార్త మూడవ పక్షిలో నవంబరు 7 వ తేదీ ఆను
 బడు బదులుగా దిశంబరు 8 వ తేదీ యని పూర్వముగా పడినది
 తేదీవంబరు 7 వ తేదీ యని చరువులొసగ్గరకును- (అ-ప-సం)

రహస్యపు టాడంబడిక

రైతు ఆక్రమణ

ప్రెంచివారికోసము

లాయ్డ్ బార్నిగారి సమాధానము

లండన్, ఫిబ్రవరి 7. రాత్రి 9 25:— విల్సన్ క్లబ్బులో రహస్యపు టాడంబడిక జన్మనపుటిలలో గొప్ప సంఘటనలు కలుగజేసిన. అదేమిగ పరిణామం దీనినే ప్రకటించుచు వచ్చిన లైబ్రరరీ టాడంబడిక బెర్లిన్ నుండి తెలుపుచున్నది. దీని వెలులైన రైతువాదాగమన ఆగమియగొన్న విషయమునుగూర్చి మరల ఆలోచించుటకు ఉపయోగించుకొన జూచుచున్నాడు.

వార్తాపత్రిక ఇట్లు తెలుపుచున్నది. విజ్ఞప్తి క్రితము లాయ్డ్ బార్నిగారి రహస్యపు టాడంబడిక గురించి వచ్చిన వార్తలను ఆయన పార్లమెంటులో అగ్నేతరంబు భావములతో చాల వరకు వ్యక్తించుచున్నాడు. జర్మనరాష్ట్రములో ప్రెంచి సేనలు నిజానర దళ ఆగ్నేతరంబు భావములను లాయ్డ్ బార్నిగారు తెలుపుచున్నాడు. యూరపులో దుష్కరంబులను కలుగజేయుటకు తాను త్రవ్వకాదిగాదు తలచుచున్నట్లు దీనిని కాపాడుకొనుటకు లాయ్డ్ బార్నిగారు సరస్థియగొనునీరచ్చుక. ఆందుచే రైతులకు అవకాశము లేకుండ జేసిరి.

క్రాంతి ఆంగ్లోప్రెంచి తగవు

ప్రస్తుతజేతమునుగూర్చి క్రాంతి ఆంగ్లోప్రెంచులకు తగవేర్పడు నమచున్నాడు. వెర్మెయిల్లు సంధివరకు ప్రకారము మిత్రమందలి రైతులలో ఒక భాగమునుండి మరలనునీరచ్చు నమచున్నాడు. ఇదియే లాయ్డ్ బార్నిగారి మాటల శబ్దము.

మొదటి ప్రజేతమును తక్షణము ఖాళీ చేయుటకు పరాములు అంగీకరించు నచేయుటలు లోచనము. వా రంగీకరించరు. జర్మనులు తమభాగ్యము నిర్వహించినచో ఖాళీ జేసెదమనుచున్నాడు. మరల ఎన్నిటిని జర్మనులు మోదబదరను అభిముఖముగా నున్నాడు. ఇదియే క్రాంతివాదమునకు కారణము. బ్రిటిషువారు రైతును పరాములు ఖాళీ జేయలే ననెదరు. చేయమని వరాను లనుచున్నాడు. మొత్తమువద పెద్ద రృప్రస్తుము జరుగును. యుద్ధము ప్రేమువారు వెర్మెయిల్లు ఒడంబడిక నంగీకరించుటకు అభిముఖముగూర్చి జేసికొన్న ఒడంబడిక చేతిపాటు ఇచ్చి యుగిలిన పరిస్థితులన్నిటిని మార్చివేసెను. అమెరికా జాతినమితిలో జేరలేదు. ఎట్టిఅభిముఖము నీయలేదు. ఇది క్లెమెంట్ గారి కలంపులనుబట్టి. అందుచే జాతిగమిలివారు జర్మను యుద్ధపాన ప్రతిపక్షింది జాతరవెట్టలేని కానుకలుభిప్రాయము. క్రాంతిపార్టీలు లభనరము. ప్రెంచి అపాతము రాకుండ రైతు భావకరిస్థితులనుగూర్చి ఇక సమాక్రమ ఆలస్యము చేతక ప్రెంచి బ్రిటిషువారు చరిత్రవరకు నుచున్నాడు.

లాయ్డ్ బార్నిగారి సమాధానము

లండన్, ఫిబ్రవరి 7:— సభలో ఆసంద్ధి సభయందు జరిగిన సంగతులను మ్యాయార్డు కర్రు పత్రికలో తన ఆభిప్రాయమును సరిగా తెలిపజేయలేదని లాయ్డ్ బార్నిగారు ప్రకటించుచున్నాడు. రైతు ఆక్రమణను గూర్చియు, జర్మనులు ప్రెంచి సరిహద్దులపై దాడి పెడవలెందగను అమెరికాను అభిముఖముగూర్చియు క్లెమెంట్ విల్సన్ గారు సేను ఏషియలో లండనుకు వచ్చినపుడు ఒప్పందమున తెలిసికొంటి.

ఈ ఒడంబడికను రహస్యపు టాడంబడిక యనకొనుట మార్పిచ్చుదము. విల్సన్ గారు సంతోషముగూర్చుకొనినట్లు తెలిసిరి. విషయపరిస్థితులను బట్టియు సమయమున వచ్చు ఇంగ్లండుకు విలిసిందిరి విల్సన్ గారిగారి క్లెమెంట్ గారిగారి దూరరాదు. కానుకల సర్వపుడు క్లెమెంట్ విల్సన్ గారు యుద్ధమును ఏకాభిప్రాయులైన నాకు తెలిపజేసిరి. తమవారకొంత సరి జేసిరి. అక్రమణనుగూర్చి జేసికొన్న ఒడంబడికను వెర్మెయిల్లు సంధిపత్రమున జేసిరి.

ఈ కారణము లన్నిటిని ప్రకటింపుటకు నిజస్థితు లన్నియు వెల్లడియగును. విజ్ఞప్తి క్రితము కార్యాలయమువారు సరిలేఖ సంకేతము లేననుటచే తాను ప్రభుత్వము నిచ్చుటకు ఆలస్యమైనది లాయ్డ్ బార్నిగారు తెలిపజేసిరి. పత్రికలలో ప్రకటించుటకును ముగ్ధునాల్గుగారు సేను జెల్లు సంగతులను విని

జేసికొనుచున్నది. ఈ కారణము లన్నిటిని వివరించుకొనుటకు ప్రెంచివారు ప్రకటించియుండును. అన్నిటిని గాత్రమున కొన్నిటిని కనుగొనవచ్చును. వీరిద్దరునుగూర్చి సంతోషము జరిగిన సంగతులను రహస్యపు టాడంబడిక ప్రకటించుకొనిరి.

విజ్ఞప్తి క్రితము కార్యాలయము వారి ప్రకటనము.

లండన్, ఫిబ్రవరి 6:— ప్రెంచివారు సంతోషముగూర్చుకొనినట్లు తెలిసిరి. 428-431 నూత్రములను తమ ప్రభుత్వ ప్రకటనపు ప్రకారము జేర్చెదమని యడు ప్రభుత్వము నిచ్చుటకు యుదు లాయ్డ్ బార్నిగారికి తెలిపజేసి ఆయన ఆక్షేపణలు ఏమైన నున్న జాపకలెనని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు గోరి. ఏమైన లోపములు నున్న సవరణ జేయవలెనని సంబంధించిన కారణములనుగూడ బంపిరి. లాయ్డ్ బార్నిగారు ఆక్షేపణలు ఉన్నవనిగూడ తెలిపలేదు. ఆ కారణములైన సర్వమును సరించి సంకేతము. దీనిబట్టి లాయ్డ్ బార్నిగారికి బాటుచేర నమచున్నాడు.

బ్రిటిషు ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనము

లండన్, ఫిబ్రవరి 7:— ఈ ప్రకటనలన్నిటిని తెలిపజేయవలెనని పోయికోసగారిలో జేర్చుటకు ప్రభుత్వము బంపిరి.

రహస్యపు టాడంబడిక విషయము పోయికోసగారికి గొప్పదెబ్బ. పోయికోసగారిలో ఇంకవరకు కార్యక్రమము క్యమవారు మైతిలో మెలకుచున్నాడు. పలాటి సేటునుగూర్చి పోయికోసగారిలో కొన్ని ఒడంబడికలను చూడ చేసికొంటిమి. అట్టియెడల తరహాపు టాడంబడిక పోయికోసగారికి నష్టముగ జరిగింపవచ్చును. విజ్ఞప్తి క్రితము వాతము జనవరి 31 తేదీని విజ్ఞప్తి కార్యాలయమునకు వచ్చి. అప్పటికి లాయ్డ్ బార్నిగారు కారణములను తిరిగి బంపిరేపుటచే ఆ కారణము లంజెమగలదో జూపుటకు ఏలులే పోయిను.

ప్రెంచివారు సంగతి తెలిసిన ఒకగంటకు లాయ్డ్ బార్నిగారి లేఖనంగతి తెలిసికొంటిని రాకేవద్ద నాల్గుగారి రూటుకు తెలుపుచున్నాడు.

లాయ్డ్ బార్నిగారి లేఖనుగూర్చి పోయికోసగారికి గూడ ప్రభుత్వపుతోబాటు వచ్చునాల్గుగారు తెలిపజేసిరి.

క్లెమెంట్ గారు లేదనుట

ఆ రహస్యపు టాడంబడిక కోసం నాకు జూపుదు. సేను వచ్చెదమని సంకేతము నిచ్చెదమని క్లెమెంట్ గారు రినిరి 65 ప్రాన్సిజుకు పత్రిక తెలుపుచున్నది. ప్రెంచి విజ్ఞప్తి కార్యాలయమువారు అట్టి రహస్యపు టాడంబడికను గూర్చి ఏమియు తెలియదనుచున్నాడు. ప్యారిసులో చాల సంఘటనలు నున్నది.

లాయ్డ్ బార్నిగారు లేని సమయమున విల్సన్ గారు 15 రోజులు బ్రిటిషు ఆమెగను రావలెనని ఆలోచించిన విషయమును అంగీకరించుట రహస్యపు టాడంబడికను చాల కరుదమని వెర్మెయిల్లు సంధిపత్రమున రాయబడినట్లు గానెరి.

ప్రెంచి పత్రికలు

లాయ్డ్ బార్నిగారి సంగతినిబాధి నిర్ణయ ప్రకటననున్నది. బ్రిటిషులను విల్సన్ గారు చనిపోయినట్లువారి మోపుట పాడిగాననుచున్నది.

లాయ్డ్ బార్నిగారు నిజమును అబద్ధము జేయుటకు సర్దుదేనియు లేనిసంగతిని ఉన్నదని క్రాంతి రహస్యపు టాడంబడికను సృష్టింపుట కార్యక్రమము వారిని నతియెటుట అయియుండునని మ్యారిట్ పత్రిక వాకొనుచున్నది. ఇంకవరకును గానించునని ఎటుమనుచున్నది.

లాయ్డ్ బార్నిగారు ఇంతటినియుగ జేరమున మోపుటచే అదినియనునదిగాదు చెట్టు కుంకిత పత్రిక తెలుపుచున్నది.

క్రాంతి ప్రభుత్వము ప్రాత్రభుత్వ స్థానము క్లెమెంట్ గారు సమయమున విజ్ఞప్తి కార్యాలయమున పెద్ద ఎంజను లేక. ఆపయమున ఈ కారణములను ప్రకటింపవచ్చుకొని మర్యాదగ లాయ్డ్ బార్నిగారికి లంపియాకేమైన ఆక్షేపణలను తెలిపజేయదని విజ్ఞప్తి కార్యాలయమువారు నవరి 22 తేదీని గోరి.

ఒక జేత ప్రకటింప జేయలేరు అయ్యది బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి వ్యయము నుండరాదు.

ప్రెంచి వార్త

గాను తాను లాయ్డ్ బార్నిగారిలో మాట్లాడిన విషయ ఆ సంగతులను పత్రికలలో ప్రకటించితి ననియు ఇదంతయు పోయిసవారాంతమున లాయ్డ్ బార్నిగారికి బోయి బాధి వచ్చుటచే తిట్టించెననియు జేయు రిపో మాట్లాడిన సంగతులను బ్రిటిషు ప్రకటించెనని లాయ్డ్ బార్నిగారికి తెలిపెను. చేయమని వాతో జేర్చలేదు. వాటిని ప్రకటించుట అవివేకమని కలంచిరేని దానంతయు సేను జేర్చరాదనిని తెలిపజేసిరి.

విల్సన్ గారి అంత్యక్రియలు

అదాడి లేకుండ జరిగెను. ప్రభుత్వమువారు, వర్తకము క్రమసంఘటనలను నిర్వహించు ఆ ఉత్తరక్రియల కాలమున నుండిరి.

విల్సన్ గారి జరణమునకు సానుభూతిని ప్రభుత్వమువారు జూపలేకొనిన జర్మనులయవారు వాసి గ్లృక్ నుండి జర్మన్ ప్రభుత్వమువారి కడుగు ఇది జ్యోతు ప్రభుత్వము వారు సానుభూతి వెలుపు సమయము గాదనియు కడకు లోపి నటుల చేయవలెననియు జర్మన్ ప్రభుత్వమువారు తెలిపజేసిరిని తెలియుచున్నది.

జర్మనులు మోపు నిందలకు

సాక్ష్యము గావలెనని వరాము గోరుచున్నాడు. తాము ఒడంబడికలకు విధియగ పోవు లేదనియు, జర్మనుల గృహభిదములలో జోక్యము లేని జేసికొన కలెంచ లేదనియు అందుచే జ్యోనీజేతపు విషయములో కలెట ప్రభుత్వమువారికిని కలెట రిపులో ప్రకటించదనియు పోయికోసగారు జర్మనులు రివ తేది నడిపిన లేఖకు ప్రభుత్వము నడిపి.

స మ్యె

వార్త సాకాశములను వేరనమును తగ్గించి రిని సమ్యె జేరి. అందుచే సాకాశము యజమానులు 86000 మంది పనిలోకి రాకుండ జేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. వారమురోజులలో ఒడంబడిక జేసికొనవచ్చు ఇంకను మరి కొందరిని 24000 మంది పనిలో ప్రవేశింపకుండ జేయు నిర్ణయించుకొనిరి.

సేనును ఎస్సినీవిదను ప్రేమ యూనియనువారు దీనికి ప్రతిక్షాన కారణములను రాయబడియుటకు వారలను గజ్జను రియారుచేయ మని నమ్యెజేరి.

కార్యక్రమమువారు

తమ జేతటి ప్రభుత్వమువారికి ఎంజులను తిసిపోదని దొమియనులు, అదినివేళు భారతీయులు కనుగొనదని కార్యక్రమమువారు తెలిపజేసిరి.

అల్పము సరిహద్దు సమస్యను వరిమ్యారము జేయు కథ విడిపోనూడదని ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించుకొనిరిని తెలియుచున్నది.

దేవులలో గాధిమహర్షుని విడుదలకు సంకేతమును జూపుటకు దిర్ఘ భారతీయులు తమ దుకాణము లన్నిటిని మూసివేసిరి. ఆయనకు దీర్ఘాయువును ఆరోగ్యమును గలుగుగాక అనిరి.

జపాను పుర్నిర్యాణము నిమిత్తము లండను న్యాయాధ్యక్షులలో ఋణమియ జనును.

యునై టెడ్ స్టేట్స్ చ చరిత్ర విషయమై పాలుగారి సాక్ష్యమును వేయకొని.

మెక్సికో విప్లవకాండల పూర్తిపాటుఖాళీ జేసిరిని అధికారిత్వా తెలియుచున్నది.

ఖలిఫామృత్యుతో కడకు సంబంధములేదనియు అరబుకంయోగము నిమిత్తమే పరిశయము చుంటినియు తాను ఖలిఫాగనుండుటకు ఎంతమాత్రము ఉద్దేశమే లేననియు హుసేనురాజు తెలిపజేసెను.

కుర్దులలో నుల్లానుపాలన మంకరించుటచే మారకజేతము చూడ బంచెనని ముస్తఫా కెమాలుపానుగారు తెలిపజేసిరి.

పరిశోధించు కార్యక్రమము లీదకాననరెపాలననునకు సంబంధించకుండ అండకోని జేసిపోదని కలెగజేయవలెననియు ప్రేమ యూనియను తెలుపువారము వేరనముల నీరవలేదనియు ప్రభుత్వమువారు కార్యకారమును వెలకొల్పవలెనని తెలిపటకు అవకాశము గల్గుటకు కార్యక్రమము పరిశయము కల్గించవలెననియు, యుద్ధ ఆలోపరిచినవారికి కిల్లెటకు కరిచేర వేతకలెననియు సమంజసమగు ధరలకు పుచావనని కలెగజేయవలెననియు గోరుచున్నాడు.

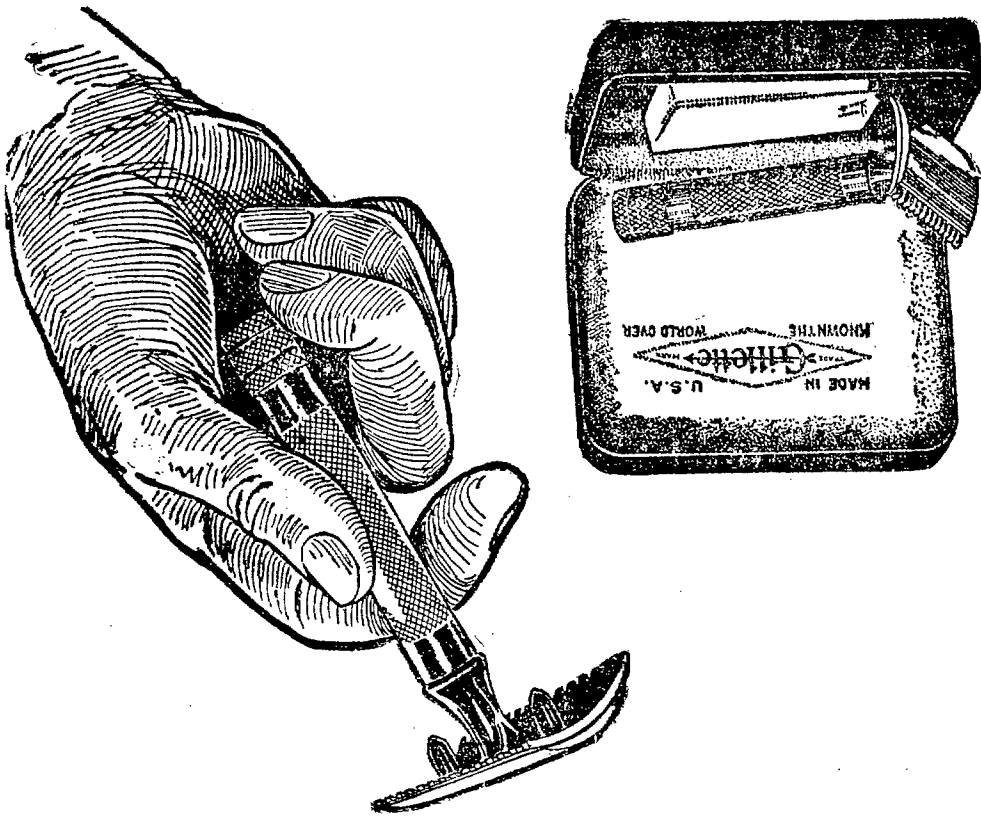
సార్లంట్ మిల్లనుకు శిక్ష

న్యాయమూర్తి కెంపుగారు సార్లంట్ మిల్లనుకు పూర్వపు సప్రకర్తనమును గురించి అసెసి రి మానముల కిని విరక్తము నిధించిరి.

అందను, పి.బేరి 7:—ఇంగ్లాండు విల్లాండు దేశముకు
సంధి పత్రమునందు గల వరతులకుంటి మ'తు
బ్రిటిషు దేశమునకు యుడియా దేశముతో గూడ సంధి
నవలె నని అయిర్లందు తేతమున దల్లిన సగర్వము ప్రక
బడుచున్న యుడిపెంకెంటు పత్రిక ప్రధాన వ్యాసము
నూదించెను. "మెక్లానల్లు దొరతనమువారి అనుగతి
నే గాంధియహాత్తుని వివరించిన యూహించుట కాదా
తేపోలేదు. వ్యవస్థాపకమువారు తొంతముది మితవాదు
వ్యతంతులను తమకా దేర్చుకొన గలిగి మధ్యరాష్ట్రము
ప్రభుత్వమును నిర్వహించుటలో విజయమును బడసిరి.
యూదొరతనమును స్థంభింప జేయుట యందు గూడ
ప్రయత్నము సఫలము కాగలదనియే
అనున్నది. గాన అసమగవిధానములతో భావతీక్షణుల
దుడుదుకాలము గడచిపోయినదని మెక్లానల్లు గారి ప్రభు
త్వము వాగునా గ్రహింపదలెను. ప్రభుత్వవ్యవస్థాపక
రాజీవిషయమున చర్చించి సంధిపత్రమును వ్రాయుటకు
గారు సిద్ధముగానున్నారు. కానరాజితో రాజీవిషయమున
చుటకు మెక్లానల్లు గారు రీడింగు ప్రభువు
"రమియ్యదలెను"ని యీ పత్రిక ప్రధాన వ్యాసమునందు
అబద్ధము. పెయింటుని నూలుసింగుగారు భారతచారిత్రము
శ్రీకైంబ్రే (వాయుమన్న వ్యాసములు మూడు గూడ
పత్రికలోనే ప్రకటించబడినవి. ప్రేమాన్ను అసపత్రికలో గూ
సంధి మహాత్ముని ప్రకటించియును
వ్యాసము ప్రకటింపబడినను. ఈపత్రిక గూడ దల్లిన సగర్
వలె ప్రధాన దినపత్రికలలో నొకటియై యున్నది.
యహాత్తుని విడుదల నూతనత ప్రారంభ మహాత్ముని
కలో వ్రాయబడిన భారత దేశమునకు వరలు రాజీ
విషయముల నొసంగుటకున కనులను కనుగొనుటకు కంపె
యింక విచారణ (రాయలు) సంఘము కమిటీ
సంపదించి కొంతవరకధికారులతో సంబంధముల పో
లికలో లాన్సుబరీగాగ చేసిన నూతనప్రకారమున కమిటీ
సంఘమును నిశ్చయించెదరని నివాసనింగుగారు వాచి

పత్రికీర తాలూకాలోని చాప, ఉదవలి, మద్దికేర, మద్దికేర అగ్రహారము, హోమూరు, బ్రువల, పెద్దపల్లి గ్రామముల పరిధికులున్న ఈతక మంటలు నడిచి కష్టపరచుగా నున్నది. రైతులు 3,4 సంవత్సరములనుండి పంటలు పరిగా వండే సందులకును, ఈసారి మైదా బొత్తిగా లేసెనువల్లక, తినుటకు ధాన్యమును, కుశువులను మేపుటకు మేతలను అయిపోయినవల కల్ల అమికకష్టములకు లోనగుచున్నారు. కొన్ని గ్రామములలో ధాన్యము మేతలొకటిగాక నీటిబాధ వాస్తవముగానున్నది. ముం గారిపైకులు వడ్డము లేసెనువలన కొంచెము పెరిగి భూమి అణు యొడిపోయినది. తెల్లబొన్న మొదలగు రెండవవైతవేయు వు వుంచి భూమి బంజరుగా నున్నది. ఇట్టిపనులుచుండు భూమి కిక్కురు కనులు చేయి ప్రారంభించినారు. గ్రామములలోని రైతులు తమపొలములను వైభవికారము ఖయ్యనప్ప కటామునీ ముంజే పరిక్షించి యిప్పటికి భూమికిక్కురు నింపువలసినవారు తమ వార రెమిషను యిప్పించుటలేని వర్ష మెంటువారికిని, రివిన్యూ బోర్డువారికిని, యికా యీజిల్లా, మట్టుకక్కజిల్లాల కానన సభ్యులకును తఃతివార్తల నంపిరి. అనే మహాజన్మ పెట్టుకొను ఓయే గాక కలెక్టరుగారు మద్దికేర మకాంలో నన్నక్కడు ఖయ్యన మనవిచేసికొనిరి. గ్రామకలెక్షనములు తప్పకుం గ్రామముల లోని పంటలకు అంచనా వేయుటలో, తమపై అధికారము కలదాని సందులకు వాధకు తాళలేను, హెచ్చుతలల తగ్గించి నీవున్నట్లుగ నంగతి తెలియుచున్నది. ప్రతిదినమును తాలూకాకచ్చేరిండి తాలూకా జవాబుల గ్రామములలో రెడ్డి కరణములకు పన్ను కనూలుచేయవలయులో సహాయములకు పంపు చున్నారు. పెద్దదికలోనూండిని రైతులు తమని అదభిలోనండి నివారణచేయవని కభ్యుక్తులవారిని ప్రతిమాలుకొనుచుండగా అధికారులు పన్ను కనూలుచేయుటకుండు యింకాతిక్కురుగా నుండుట యిందుకో కారణములై నుచున్నది. గ్రామములలోని తేలపంటలు యిడ్లువిడిచి భుక్తికై పరాణుగ్రామాలకు తక్కు మున్నారు. సాన వర్ష మెంటువారు కష్టపడుచుండు కలలుపై కార్యముగా నుండక, రైతులు గ్రామాలవిడిచి పోవండ కంటు కంటు అక్కడక్కడ కోడ్డుపనులను, భోజనకాలలను, యేర్పా టుచేసి, ప్రవృత్తిగా కిక్కు నుండుటచేయవలయు నింపువల వుత్తర్య యిచ్చి, పొలములను తనిఖీచేసినవర్తనవార రెమిషను యిచ్చు యేర్పాటులను క్రిందికిగాక చేయవలయునని వేడు చున్నారు.

జి.కె.ఆర్.

ఏ పురుషుడు గాని గిల్లెట్టు సేఫ్టీ రేజరు లేకనే

యుండకూడదు. డ్రెస్సు చేసుకొనుటకు మిక్కిలి

అనుకూలమైనది. గాయములు లేకుండు, మిక్కిలి

శుభ్రముగా డ్రెస్సు చేయును.

మిక్కిలి బిరుసుగా నున్న గడ్డము కూడ పదునైన

కత్తిచే త్వరలో జయింపబడును. మంటలేక

శుభ్రముగా డ్రెస్సు చేసుకొనుటకు సామర్థ్య

మేమియు నవసరము లేదు. మంచి యవ్వనము

దున్నవారును, ముఖలితనమువల్లను, లేక జబ్బు

వల్లను చేతులు వణకుచున్నవారును నిర్భయముగా

గిల్లెట్టు రేజరును వాడవచ్చును.

అన్ని దుఃఖములందును విక్రయింపబడు చున్నవి.

రేజరు పైనను, కత్తులపైనను డ్రైమందు మార్కు

గల శ్రేష్ఠమైన గిల్లెట్టు రేజరును జాగ్రత్తతో

కొనుడు.

Representative: MULLER & PHIPPS (India), Ltd.

Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon

Made in Boston, U. S. A., By the Gillette Safety Razor Company.

పంజాబు గవర్నరు

మే నెలాఖరువరకు గవర్నరుగా నే యుందురు

లాహోరు ఫిబ్రవరి 6:—పంజాబు గవర్నరుగా రావలసి యున్న ఆర్. మాల్ హాం హైదర్ అహ్మద్ నెల పురస్కారమును పొంది మొదటిగా గవర్నరు పదవిని వహించుకొనవలసి ఆర్. ఎడ్వర్డు మాక్లగూడు గారు మే నెలాఖరు వరకు గవర్నరుగా నే ఉండురు. ప్రస్తుతము ఏడాదు చేసికొన్న ప్రభుత్వము బాగు మొదటి తేదీకి ఆర్. ఎడ్వర్డు గారు కడి మాక్లగూడు గారును హిందూ దేశమును విడిచి వెళ్లిపోయి. (ఆ. వె.)

అటవీశాఖ

ఉద్యోగస్థుల బదిలీలు

సికింద్రాబాదు ఫిబ్రవరి 6:—కృష్ణాజిల్లా ఫారెస్టు ఆఫీసుకు నున్న యొక ఉద్యోగి అహమ్మద్ సాహెబు బహదూర్ గారికి నెలవీయబడినందున గుంటూరులో ఎక్స్ ప్లా అసిస్టెంటు ఫారెస్టు కాన్స్టబులుగా నున్న సయ్యదు రాయజుద్దీన్ సాహెబు బహదూర్ గారు వారిస్థానే కృష్ణాజిల్లా ఫారెస్టు ఆఫీసుగా నియమింపబడిరి. స్టేటు సెక్రెటరీ గారి అనుమతిమీద యిండియా ప్రభుత్వమువారు ఫారెస్టు డిప్యూటీ కాన్స్టబులుగా నున్న ఆర్. బోయ్ గారిని జనవరి 20-5 తేదీనుండి యిండియా ఫారెస్టు ఆఫీసునుండి మాన్యువల్ గుంటూరుకి (ఆ. వె.)

రైల్వే చోరీనరము

సికింద్రాబాదు ఫిబ్రవరి 6:—రైలుపోవుచుండగానే దొంగతనములు చేయుచున్నట్లు నిండాలోపల చేయబడిన నిష్పాదనలే నే విలియమునను చర్యలుపనిచేసే అంతోనీడేనును దోషులని నిర్ధారణ చేయబడినది. వీరు రు 2106 విలువల బట్టలను అపహరించిరి. విలియమునను 1 దినము కారాగృహ శిక్షయును 800 రు జరిమానా నీయకున్న 1 నెల కఠింశిక్ష విధింపబడినది. దేనిను తరు 150 జరిమానాయును 2 దినములు శిక్షయు విధించి దాని నీయకున్న 6 నెలల కఠింశిక్షయు విధించిరి. పోయినసాము పట్టుకొని యజమానుల కిచ్చివేసిరి.

ధారువాల్ దొంగిలెరము

24 గురికి వేరు వేరుశిక్షలు విధింపబడినవి

అందరును అప్పీలులో విడుదల చేయబడిరి

అల్లాబాదు ఫిబ్రవరి 6:—ధారువాల్ దొంగిలెరములో గ్రామమునకు బోయిన పోలీసువారి సభ్యులరహదీ కొట్టినందుకు ముఖ్యం గాన నెవన్సుజడ్జి 24 గురికి వేరువేరుగా శిక్షల నియమించెను. అప్పీలులో అల్లాబాదు ప్రొజెక్టువ్యాపకముర్తి ముఖర్జీ గారు అదనవి విడుదల చేసిరి. గొర్రులులేని పోలీసువారిని యాదోద్యోగము భరించి గ్రామములో కొట్టిన బ్యాంకు మూర్తి విప్పెను. (ఆ. వె.)

ఒక గ్రంథకర్త మరణము

ఆర్. బహ్ను గారి సోదరియగు మిసెసు ఎఫ్. ఇ. విల్కెన్సన్ అనువాదు లక్నోలో వసిపోయెను. ఈమె ఇరానిబర్డు అను పేరుతో హిందూదేశ సాంఘిక విషయములనుసూచి కొన్ని నవలలను వ్రాసియుండెను. (ఆ. వె.)

సెయింటుమార్కు-చర్చి కూలిపోయెను

బెంగళూరు, ఫిబ్రవరి 7:—కింగ్ డిగ్రీ సంతకర్తము తగులబడిపోయి తిరిగి కట్టబడిన యీ క్రైస్తవదేవాలయము నిన్నటి దినమున కూలిపోయెను. (ఆ. వె.)

బొంబాయి వైద్యసహాయసంఘము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 7:—బొంబాయి గవర్నరుగారు బాగాన మొదలైన వైద్యసహాయ సంఘము నియమింపబడినది. బి. సి. బాదామి గారి దీనికి ఆధిపత్యము. బొంబాయిలో వైద్య-సహాయము సూచియు వైద్యవిద్యకు బోధించు పద్ధతిని సూచియు, ముఖ్యముగా బి. సి. వైద్యకొనుబడియు గ్రామము వైద్యకళాకాలనుసూచియు సాంఘికమువారు విచారింతురు.

స్ఫోటకము

కడప జిల్లాలో బొంబాయివరమున 20 మంది స్ఫోటకముపోసి 11 గురు చనిపోయిరి. (ఆ. వె.)

గాంధీమహాత్మునివిడుదల

యుత్సవము

తిరుచనాపల్లి

ఫిబ్రవరి 6:—గాంధీమహాత్ముని విడుదల యుత్సవమును తిరుచనాపల్లి ప్రజలు ఆచరించిరి భజనలతో, యోగేశింపులు జరిగిన సామంతాలయన వెద్ద చావలో బహిరంగవధ జరిగెను. కాంగ్రెసులో ఎక్కువగా చేవలసినదనియును ఖద్దరు నెట్టువగా వధవలసినదని యును ఉద్యోగము లీయబడెను. చావ ఫోటోషేషనులతో సలకరింపబడెను. (ఆ.వె.)

కలకత్తా లాస్కరులు

లిట్టనుప్రభువు మిక్కిలి ప్రశంసించుట

కలకత్తా 6 ఫిబ్రవరి:—ఈ సాయంత్రమున లాస్కరు మిమోరీయను ప్రారంభించుచు లిట్టను ప్రభువు లాస్కరులు రు మహాసంగమమున జేసిన సేవకు మిక్కిలి ప్రశంసించెను. ఆయనయిట్లు చెప్పెను, ఓడలమీదికి కావలసిన మనస్సుల శేర్వాటు చేయుటలో బెంగాలు జేకము చాల బాగుగ వనిచేసెను. కలకత్తా చిట్ట కాంగులలో నున్న రసయోగం మీ ద మనస్సుల శేర్వాటు చేయుటయేగాక ఈశ్వర శేటాలు గ్రేటు బ్రిటను శేఫుకాలనీకి గూడ తనమనస్సులను పంపించెను ఇకం తయుగాక రంగూనుకు 66000 మంది లాస్కరులను కొలంబోకు 7000 మంది బొంబాయికి 14700 మందిని పంపెను అనగా సంగమ సమయమున కలకత్తా చిట్ట కాంగులనుండి బయలుదేరిన యోడలకు గాక, బెంగా 800 యోడలకు బంగాళాదేశము మనుస్సులనుపంపియేసెను. శత్రువులకుభయపడి కలకత్తా లాస్కరులూడ సేవలో ప్రవేశింపవని చెప్పలేను. సామాజ్యముకొరకు సేవతేయుచు ప్రాణము లర్పించిన 882 లాస్కరుల జ్ఞాపకమున బెంగాలు సిల్ పాట్లు నిలువబెట్ట వలసియున్నది. వీరిలో 88 గురు రుస్సు జేకములో మిక్కిలి యుత్తరముననున్న ఆర్మేంజియ శత్రువట్టమునకు ప్రయాణము చేయుచు చనిపోయిరి. (ఆ.వె.)

సరిహద్దు ప్రాంతములలో శాంతి

దొంగలవలన భయము లేదు

మీసావరు ఫిబ్రవరి 6:—కోనాట్ పార్శ్వయొక్క వివరమైన చరిత్రయు అందు కొంతమంది ఆఫీసరు ప్రభుత్వమునకు లోబడుటకు కొంతమంది జేకాంతరము వంపబడుటయు ఆరెన్సు జేయబడుచు తిరుగబడి అర్థలాము చనిపోవుటయు సరిహద్దు ప్రాంతములలోనున్న ప్రజలకు బాగుగా తెలిసింది. అటును వాని అనుచరులను పూర్తిగా ఓడిపోయి పట్టుకొన బడుటతో ప్రజలకు భయము పోయింది. సరిహద్దు జిల్లాలలో శిక్షితులు కాలముగా నున్నది. దోచుము క్రమక్రమముగా వట్టుకొనబడి తగ్గిపోవుచున్నార. కడచిన 3 సంవత్సరముల నుండియు అధికారులతోపోత్సాహము చేయబడుటచేత ప్రజలలో నీతి యొక్కతైసది. ఎచ్చటనో తప్ప సాధారణముగా దోచుము కొల్లగాట్టుటకు వచ్చినప్పుడు గ్రామజనులచే నోడింపబడి నష్టముతో పారి పోవుచున్నారు. జనవరి 30 తేదీన 60-వ మంది మహామారులు అరెస్టు ఒక గ్రామమునై బడినప్పుడు వారందరును తరచుగాట్టుబడిరి. వారిలో ద్వయంపబడిరి. (ఆ.వె.)

దివాన్ బహదూర్. కె. ఎస్. చంద్ర

శేఖరయ్యగారు

బెంగళూరు ఫిబ్రవరి 6:—మైసూరులో పరిధాన శాఖయూర్తి దివాన్ బహదూర్ కె. ఎస్. చంద్రశేఖర అయ్యగారు ఆగస్టులో రైతుకావోవుచు ముందు మెలవు మీద కైదుచున్నారు. (ఆ.వె.)

“టాజ్ జూబ్లాన్” నేరము

చెరి 9 నెలలలు కలిగియున్నది

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 6:—టాజ్ జూబ్లాన్ నేరముతో రాజధానియైన లాహోరులోనున్న అయ్యోత్తితి ప్రధానవరచి నందుకు గయాని మాన్సింగు సర్కార్ నుండరసింగు అను నిర్దోషిని పి. సి. 124-వ కేసుకుగొంద అడిమిలో జిల్లామేజిస్ట్రేటు పేరును సీక్ మున్నేనుగాయ తిరుచెప్పిరి. ఖద్దరును దోచులని చెప్పి మేజిస్ట్రేటుగారు చెరి 9 నెలలు 1 రోజు విధించిరి. (ఆ.వె.)

గురునాథ్ ఆండు కో,

ఫర్నిచర్ సామాను వ్యాపారము

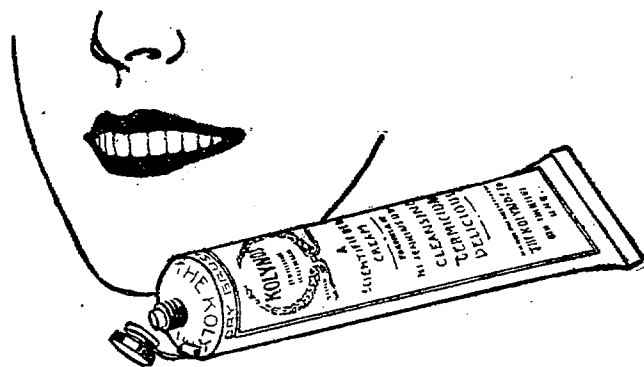
33-ఎ, పేములంగడి, వత్తవాడ, మద్రాసు.

సరియైన సామానులు న్యాయమయిన ధరకు అమ్మబడును. బయటవూరికి వి. పి. మూలము గా సామానుల జాగ్రత్తగా వేకింగు చేసి అంపబడును. అర్జరు పంపువారు నూటికి 25- రూపాయలు ముందు అడ్వాన్సుగా పంపవలెను.

Gurunath & Co.,
Furniture Makers.

33 A, Rattan Bazaar Road, Madras.

అ పా య ము

నోటియందు దాగియున్నది!

(1)

వ్యాధిని కలిగించు పురుగులు అమితముగా నోటియందును, కంఠముయందును దాగుకొని హాని చేయుటకు సమయమునకై కాచియున్నది.

మీరే కాపాడుకొనుడు. ప్రతిదినము నిద్రనుండి లేచిన తక్షణము, భోజనానంతరము ప్రతిదళా, పండుకొనుటకు మునుపు మీ దంతములను కొలి నాస్ డెంటాల్ క్రిముతో శుభ్రము చేసుకొనుడు.

కొలినాసు నాజూకైనది అయితే నిజముగా పుచ్చకుండ జేయును. అయితే దంతములను రాలిపో నీయదు. వ్యాధిని కలుగజేయు లెక్క లేని పురుగులను నాశనము చేయును.

“పసుపు పచ్చని గొట్టమును పసుపు పచ్చని పొట్లముతో” నీకు వాడుకయైన దు కాణమునందు కొనుడు.

KOLYNOS

డెంటాల్ క్రిము

TEE KOLYNOS COMPANY, New Haven, Conn., U. S. A.

Representatives for India: DAYTON, PRICE & CO., Ltd.

Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon Colombo

భక్తసేవన చింతన పూరితం నేదించిన వట్టు చిదంపు భక్తసేవనః
 చలి పురాణభక్తసేవనః మంచలన నమస్త భక్తసేవనః మానసః
 అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు = బాంబాయి

నవనాగరి గజలకు ప్రసిద్ధిచెందిన గృహము

గజలకు అన్నిరకముల పంటలలో రెయ్యంపేసి విశేషమునకు సిద్ధముగా నుంచి ఉన్నాడు. పాకలలో లేని క్యూబ్ రెయ్యంపేసి యిచ్చెదము.

ఈరకము గజలకు 2 1/2 సగము మొదలు 6 సగముల వరకు తీరను. చేవారముతో నహా బతి 1 కి మజారి రూ 10/- వరము బాగరకు సీమవెండికి పూచీ యిచ్చబడును.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుసామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25 చెవబజారు కోడ్డు, నడగాను.

నేడే వ్రాయుడు. ఇనాం! నేడే వ్రాయుడు.

నకలవిధ దంతవ్యాధులకు కోరిమార్కు నల్ల దంతమార్జమును వాడుడు.

కోరిమార్కు నల్లదంతమార్జము పంటి యిగురులను గుర్తించి దంతములను శుభ్రపరిచును. దంతములకు రక్తముకారుట యగుటను కలుగజేయు లేకుండుట మొదలగువాటిని మాన్పును. దంతములందు కాకుట్టి దుర్బిరు లిట్టి, యిక మునుపు వాని రానీయక అటుక వలెను. దంతములకు కలుగునట్టి ఆపాతకరమైనట్టి వ్యాధులన్నియు కోర్మికాలమునండి లేక తీర్చుకొనునండి ఉన్నప్పటికిని కోరిమార్కు గల మానవుల దంతమార్జము అత్యవసరముగా వదిలిన వని మేము అనుకొనుము. అనేకవేల యోగ్యతాపత్రముల వర్ణియున్నవి. మీరు దయచేసి వ్రాసినయెడల సమాచారమును యిసాముగా పంపెదము. దానినండి మేము వ్రాసిన తెలిపిన దంతము నిజమని మీరే గ్రహింతురు నెం 1 బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-4-0, నెం 8 బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-5-0 వి. పి. ఖర్చులు, ఇతర కేటపులు ప్రత్యేకము.

Sole Agents for MADRAS Presidency
NEW SPARKS & Co.
 Thambu Chetty Street, Madras.

ఒంటిపాకలతోటా కుపాకీ ముద్రసిద్ధము కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068)

వానావిధములగు రివల్యూర్లు అరులేక విదతోటాలు యెక్కువని ప్రాపీకము ౧౮౬౩ సం

ధ ర లు
 నరనము.
 క్యేటలాగు
 ఉచితము

కాగము 3౨ 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును ఇచ్చువి. కేబుల్ పెట్టెతో గలిగినవి కూడ దొరకును. యం. వి. రామానుజంశెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

అమృతధృతి

శిరస్సు మొదలు కాలచిటికెనవ్రేలువరకు సంభవించు అన్ని విధములైన రోగములను బాధలను పోగొట్టగలిగిన దివ్యోషధము.

ప్రతి యింట్టు మందును అమృతమై యున్నది. 80 మోతాదుల గల బుడ్డి 1-కి రూ 2-0-0 లు వి. పి. రూ 0-8-0 లు

కానుగో అందు కంపెనీ, బొంబాయి.
RANUGO & Co., Patel, Bombay.

కృష్ణాజిల్లా రైతుల సమావేశము- ఏలూరు

రైతు లోను మన ప్రభుత్వమునకు సరిగవన్ బిల్లు ముగిసినదిగా వాడుకబట్టిన కృష్ణాజిల్లా రైతుల సమావేశము ఏలూరులో జరిగినది. రైతులకు అనుకూలముగా వేరుకొని యిచ్చుటకు ప్రయత్నము చేసిన కృష్ణాజిల్లా రైతుల సమావేశము ఏలూరులో జరిగినది. రైతులకు అనుకూలముగా వేరుకొని యిచ్చుటకు ప్రయత్నము చేసిన కృష్ణాజిల్లా రైతుల సమావేశము ఏలూరులో జరిగినది.

ప్రారంభమున శ్రీ పెద్దిరాజుగారు ఇరిగేషన్ బిల్లును గురించి సాధక బాధకములను జరిపి చక్కగా రైతులకు వివరించినది. ఈ బిల్లు నింతవలె దొరకవలెనని తేల్చిచూపినది. ప్రభుత్వమునకు అనుకూలముగా వేరుకొని యిచ్చుటకు ప్రయత్నము చేసిన కృష్ణాజిల్లా రైతుల సమావేశము ఏలూరులో జరిగినది.

ప్రభుత్వమునకు అనుకూలముగా వేరుకొని యిచ్చుటకు ప్రయత్నము చేసిన కృష్ణాజిల్లా రైతుల సమావేశము ఏలూరులో జరిగినది.

3-వ తీర్మానము

కృష్ణా జిల్లా రైతుసంఘమునకు నిబంధనలు మొదలగునవి యేర్పడుచుండు యాక్రిందివారి యొకకమిటీగా ఎన్నుకొనిరి.

1. మంగంటి బాపిరెడ్డి గారు, 2. కంచన నాగభూషణ మహాపాడు గారు, 3. కామారెడ్డి వేంకటాచలకవి చౌదరి గారు, 4. నెనువరపు వెద్దిరాజుగారు, 5. కల్లి చిట్టబాయి నాయుడు గారు, 6. అన్నమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారు.

మిగిలిన ప్రతిమాంకటి బాపిరెడ్డి చౌదరిగారిని తాత్కాలికపు కార్యదర్శిగా నియమించి అవసరపడినపుడు ప్రైవేటు సమావేశములకు కార్యదర్శిగా నియమింపబడినది.

4-వ తీర్మానము

కృష్ణా జిల్లాలో నూతన ఆంధ్రజ్యోతి భూములకు విధించబడిన ఆంధ్రజ్యోతి సబ్బానాను గూర్చి మద్రాసు శాసనసభలో చర్చకు వచ్చియున్నందున గవర్నరునవారా చాలా ఆశ్చర్యమని గవర్నరుమెంటు వారికి విన్నవించుటకు యావధివారు తీర్మానించుచున్నాడు.

మరియు గవర్నరు ఆశ్చర్యమును గూరించి ప్రజాపరినిధులకు చెప్పబడునట్టి విన్నవించుటకు కొందరు కేంద్ర మనస్సులకు కమిటీగా రేపర్చరచబడినది.

అధ్యక్షులకు వందనములతో సభముగిరినది.

సక్సెస్ డంత మార్ము

వందలకు పుష్కలముగా నుంచుటకు దీనినే వాడవలయును.

ఇది స్వ తేజ పుష్కలములతో సేతయూత చేయబడినది. పలుకొప్పి మొదలగునట్టి సంబంధమైన సుల వ్యాధుల నది పోగొట్టును. దీనిని ఉపయోగించి వడి నీటితో నోటిని కడుగుట.

2 ఎ, ఆలంగాత పిల్లెటిది, తిరువల్లి క్లెసి, మదరాసు.

జనన గ్రంథములు

అచ్చగుచ్చుది.

జనన గ్రంథములు

అచ్చగుచ్చుది.

ఇదిగోసంకలనముల ఆంధ్రజ్యోతి యొద్దిటి గ్రంథము లిదివరకులేవు గ్రంథకర్త:—వేలూరి సత్యనారాయణగారు చెరసాలావాస మనుభవింపుచు, వాసిన గ్రంథాలు.

పరాసు విజయము

మహాత్మ మై నెడుయము. 'సంగమ' మై, కృష్ణా భుగమై గంధీమను కైలి ఇతి చోస ప్రసిద్ధులగు మహాపు ముల జీవితములతో నలరారునది.

పరాసు ప్రజలు దుష్టవిరంధక పరిపాలనమును బరిమార్చుకొని స్వాతంత్ర్య సమరమునుకల్పి దిగ్విజయమును బడసినదియు, పరాసు భూమకును, దేవయేలము, నగలూ యావచ్చు పాల్గొని కరణ్యద మొనర్చి ప్రహస్యామికమును, బతిష్టి చినదియు గంధీ మను కైలిగా కల్పింపబడినది.

లూ యీ భూపా. మేరి. లాచల కి చేసిన కృతార్థము చాస్తేజుడర్చ విధ్వంసంధనము, అలలా సుఖముల దిగ్విజయయాత్ర కార్తవీర యువతీనుణి, స్వాతంత్ర్యదేవి పావనములకడ, తనయు మరుల బలిదాన మొనరిన సాహసవిధానము, పరాసుల రణ (పాణి, వారల ప్రహస్యామిక సుంతులకై వారలొనర్చిన రణప రంపరణ, వారల స్వాతంత్ర్యరాంధ, మిరావో, డాటును; మారటు, కోబస్వేర, మున్నగు పర ను విప్లవవీర కౌరవ్యవృత్తి స్వాతంత్ర్యదత్తు, యందు చిత్రింపబడినది. పరాసు దేశవరుల చిత్రపటములు గలవు.

నెల 0-14-0 మూత్రమే 800 ప్రతుల గ్రంథము.

స్వాతంత్ర్య విజయము

ఇందు యిటాలియా, కోరియా ద్వీపకల్పముల యందును; అమెరికా, బ్రెజిల్, ఇంగ్లాండు, పోలాండు, రష్యా, హాంగేరి, హాలెండు, చీనా, ఇండియా రాజ్యములయందును కేగిన స్వాతంత్ర్యసమరములు భావకల్పితములు కైలిలాక్షి పుడిచిని మాజిన గారి బాల్లి ఆకె జమండా లాధీశ్వరుడు, దీవీర ముక్తివీర, సునటు సేన; రి. తాంబియాటోపి, కత్తిభాయిమన్నగు; కేకో ద్ధారణల చరిత్రలందు చిత్రంపబడినది. స్వాతంత్ర్యము కల్పింపించు ప్రతి భారతమాత బిడ్డకును జదివి తీరవలయును

రెండు సంపుటములు సంపుటము నెల 0-12-0

దేశవీరుల చిత్రపటములు అందును.

మేనేజరు ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రెస్సు బెజవాడ తేజ గ్రంథకర్త ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యాలయము బెజవాడ

క్షీరవర్ధని

ఇది పసిబిడ్డలపాలిటి అమృతము

దీనిగుణము అత్యద్భుతము. దీనినివాడు కల్లులు హరిట్ట మన్నగు కృత్రిమ ఆహారములను బిడ్డలకు నివ్వ నవ్వరములేదు. ఒకబుడ్డిని ఉపయోగించిన చవ సజము మీకు తెలియను. బుడ్డి 1 కి. పి. ఖర్చు తోసహ 2-0-0.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

నెగరోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనంటి తయారుచేయ బడినది.

సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండి ములయొక్క వాపు, సుక్లష్టము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కురుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాముగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

దీర్ఘ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రనిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

చాతులు - తోళములు

మంగళికత్తులు.

ఆంధ్రసాహిత్యచేతేయబడినది. పోలయనది.

తెలుగు భరణశాస్త్రాలగుడు వ్రాయుడు.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

కల్లూరు అండ్ లాక్ మేకర్స్ లెం.

8081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలంగాణ అడ్డము: "ఇండిస్ట్రీ" పెద్దాపురం.

కఫహరి-మార్ము

బిన్నదబ్బీ 1-కి 0-8-0 (6 దబ్బీల మందుగలది) 1-కి రూ 2-0-0

ఈ మార్ము వసుమతికలచే చేయబడినది.

కగ్గు, ఉబ్బునము, కాపిసను, కైత్యజ్వరము మొదలగువానికి

మిగుల ఉపయోగించును. దీని పరిమందుచుకోవట మంచిది.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

హనుమాన్ ఆపీసు కాలెండర్ 1924

ధర ఒకటికి రూ. 0-6-0 పోస్టుఖర్చులు వేరు.

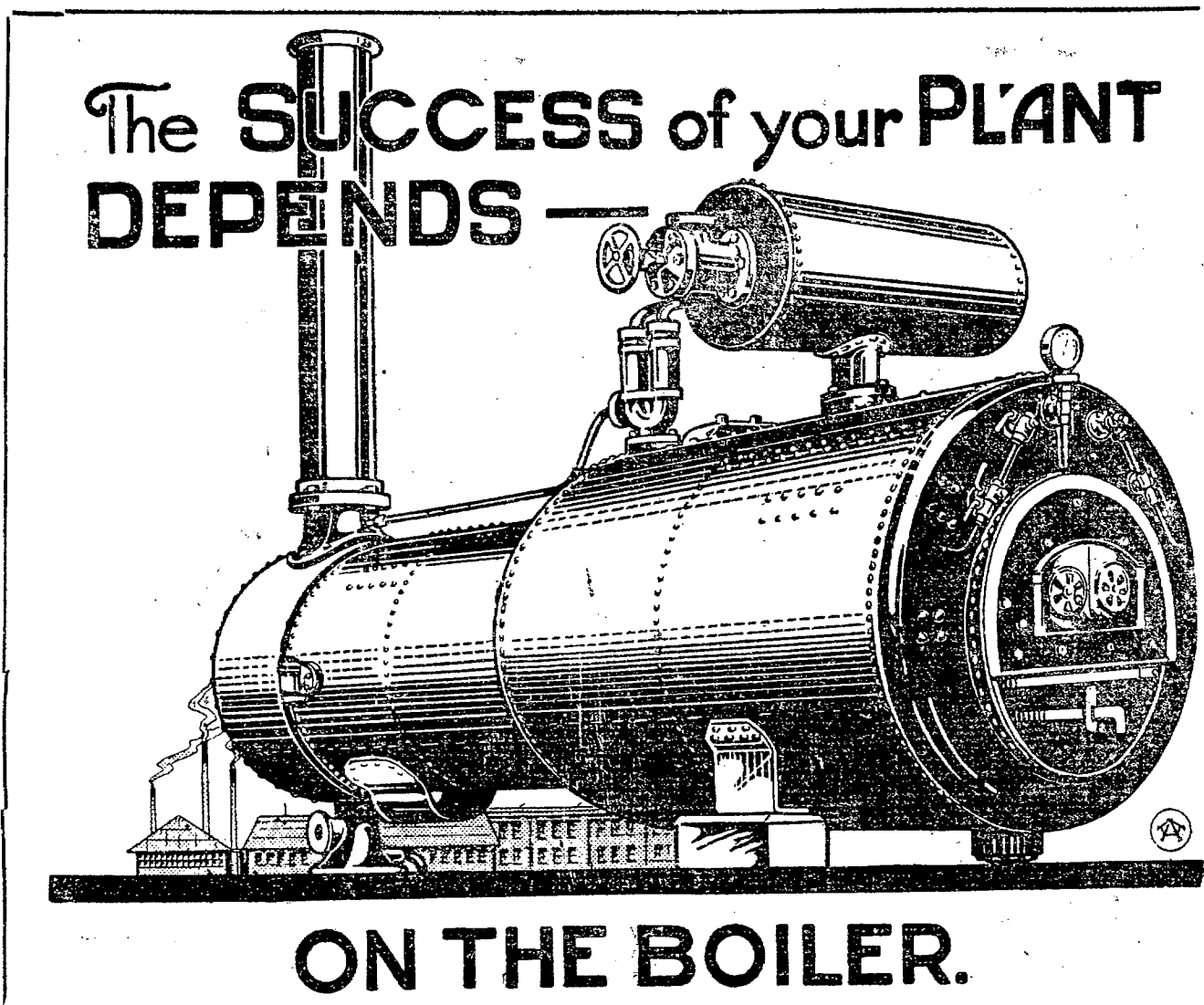
ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరుపేది, మదరాసు.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బ్రెండుపనలు, రబ్బరుస్టాంపులు, సీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (609)

ఎంగ్లీనింగు

— ర్ష లు —

“బ్రిటానియా” బాయిలర్లు

(120 ఎల్. బి. పానుల ప్రెషరు వరకు పనిచేయుటకు తగినది)

మాస్టాండర్లు “కార్నిషు” కూడ సరఫరా చేయబడును,
120, 125, 150 ఎల్. బి. పానుల ప్రెషరు వరకు పనిచేయుటకు తగిన బాయిలరు కూడ

స్టాకునుండి సరఫరా చేయబడును.

యితరవివరములకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

MARSHALL SONS & Co (INDIA) L^{TD}

ENGINEERS & BOILER MAKERS

MADRAS